

Bruksela, dnia 11.12.2019 r.
COM(2019) 640 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY
EUROPEJSKIEJ, RADY, KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I
KOMITETU REGIONÓW**

Europejski Zielony Ład

1. WPROWADZENIE – TRANSFORMACJA PILNEGO WYZWANIA W WYJĄTKOWĄ SZANSE

W niniejszym komunikacie przedstawiono Europejski Zielony Ład dla Unii Europejskiej (UE) i jej obywateli. Zaktualizowano w nim zobowiązanie Komisji do rozwiązania problemów związanych z klimatem i środowiskiem naturalnym, najważniejszego zadania, jakie stoi przed obecnym pokoleniem. Atmosfera ulega ociepleniu, a klimat zmienia się z każdym rokiem. Spośród ośmiu milionów gatunków żyjących obecnie na naszej planecie jeden milion jest zagrożony zagładą. Lasy i oceany są zanieczyszczane i dewastowane¹.

Europejski Zielony Ład odpowiada na te problemy. Jest to nowa strategia na rzecz wzrostu, której celem jest **przekształcenie UE w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto** i w ramach której **wzrost gospodarczy będzie oddzielony od wykorzystania zasobów naturalnych.**

Jej celem jest również **ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego UE oraz ochrona zdrowia i dobrostanu obywateli przed zagrożeniami i negatywnymi skutkami związanymi ze środowiskiem.** Transformacja ta musi przebiegać zarazem w **sprawiedliwy i sprzyjający włączeniu społecznemu** sposób: na pierwszym miejscu należy stawiać ludzi i nie wolno tracić z oczu regionów, sektorów przemysłu i pracowników, którzy będą borykać się z największymi trudnościami. Proces ten pociągnie za sobą głębokie zmiany, dlatego kluczowe znaczenie dla skuteczności nowych polityk i ich akceptacji będzie miało czynne zaangażowanie i zaufanie społeczeństwa. Potrzebny jest nowy pakt, który zjednoczy obywateli w ich różnorodności, i w ramach którego władze krajowe, regionalne i lokalne, społeczeństwo obywatelskie i sektor przemysłowy będą ściśle współpracować z instytucjami i organami doradczymi UE.

Dzięki wspólnemu działaniu UE jest w stanie przestawić swoją gospodarkę i społeczeństwo na nowe tory, dążąc do większej zrównoważoności. W tym procesie UE może wykorzystać swoją silną pozycję światowego lidera w dziedzinie działań na rzecz klimatu i środowiska, a także ochrony konsumentów i praw pracowniczych. Osiągnięcie dodatkowej redukcji emisji stanowi wyzwanie. Konieczne będą ogromne inwestycje publiczne i większe wysiłki w celu przekierowania kapitału prywatnego na działania służące klimatowi i ochronie środowiska. Musimy też unikać pułapki uzależnienia od niezrównoważonych praktyk. UE musi odgrywać wiodącą rolę w koordynowaniu międzynarodowych działań, których celem jest zbudowanie spójnego systemu finansowego wspierającego zrównoważone rozwiązania. Ta początkowa inwestycja stanowi również **okazję do ugruntowania w Europie nowej strategii**

¹ Źródła: i) Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu (IPCC): Sprawozdanie specjalne na temat skutków globalnego ocieplenia o 1,5° C; (ii) Międzyrządowa Platforma Naukowo-Polityczna w sprawie Różnorodności Biologicznej i Funkcjonowania Ekosystemów: Globalne sprawozdanie z oceny z 2019 r. w sprawie różnorodności biologicznej i usług ekosystemowych; (iii) Międzynarodowy Panel ds. Zasobów: Globalna prognoza za 2019 r. dotycząca zasobów (Global Resources Outlook 2019): Zasoby naturalne na rzecz przyszłości, jakiej chcemy; (iv) Europejska Agencja Środowiska: Europejskie środowisko – stan i prognozy na 2020 r. w kontekście procesu transformacji w kierunku zrównoważonej Europy.

zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu. Europejski Zielony Ład przyspieszy i spotęguje transformację, która jest potrzebna we wszystkich sektorach.

Ambitnych celów Zielonego Ładu w zakresie ochrony środowiska Europa nie będzie w stanie osiągnąć samodzielnie. Przyczyny zmiany klimatu i utraty różnorodności biologicznej mają charakter globalny i transgraniczny. UE może wykorzystać swoje wpływy, wiedzę fachową i zasoby finansowe, aby zmobilizować swoich sąsiadów i partnerów do przyłączenia się do działań na rzecz zrównoważonego rozwoju. UE będzie nadal przewodzić międzynarodowym wysiłkom w tej dziedzinie i chce budować sojusze z partnerami mającymi podobne podejście. Uznaje również potrzebę utrzymania bezpieczeństwa dostaw i konkurencyjności, nawet jeśli inne strony będą niechętnie do działania.

W niniejszym komunikacie przedstawiono **wstępny plan działania obejmujący główne polityki i środki niezbędne do osiągnięcia Europejskiego Zielonego Ładu.** Będzie on aktualizowany odpowiednio do potrzeb i wprowadzanych rozwiązań politycznych. Wszystkie działania i polityki UE będą musiały przyczyniać się do realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu. Wyzwania, przed którymi stoimy, są złożone i wzajemnie powiązane. Konieczne będzie podejmowanie odważnych i kompleksowych działań politycznych z myślą o osiągnięciu jak największych korzyści w dziedzinie zdrowia i jakości życia, a także odporności i konkurencyjności gospodarek. Wykorzystanie dostępnych synergii we wszystkich obszarach polityki będzie wymagało intensywnej koordynacji².

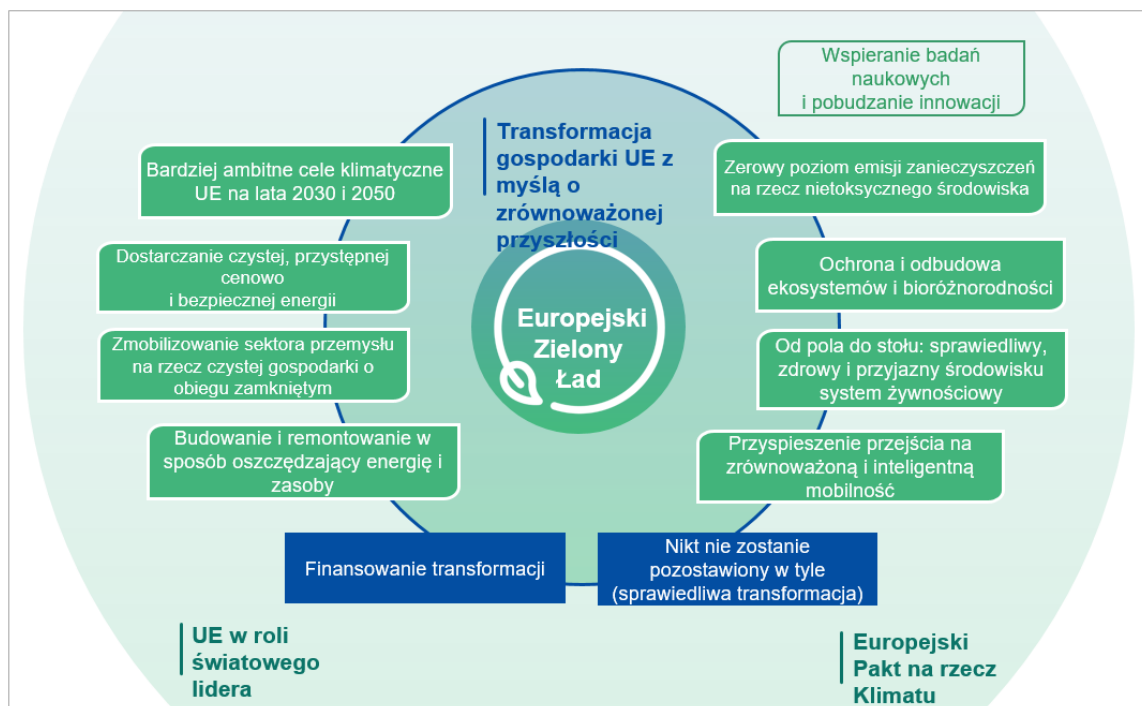
Zielony Ład stanowi integralną część opracowanej przez obecną Komisję strategii mającej na celu wdrożenie agendy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i celów zrównoważonego rozwoju³ oraz innych priorytetów, jakie przewodnicząca Ursula von der Leyen przedstawiła w swoich wytycznych politycznych⁴. W ramach Zielonego Ładu Komisja zmieni proces koordynacji makroekonomicznej w ramach europejskiego semestru w taki sposób, aby uwzględniał on cele zrównoważonego rozwoju ONZ, aby zrównoważoność i dobrobyt obywateli były traktowane jako priorytet polityki gospodarczej, a cele zrównoważonego rozwoju znalazły się w centrum polityki i działań UE.

² Zgodnie z ustaleniami dotyczącymi europejskiego środowiska w 2020 r. – stan i prognozy na 2020 r. w kontekście procesu transformacji w kierunku zrównoważonej Europy, opublikowanymi na platformie wiedzy prowadzonej przez Europejską Agencję Środowiska.

³ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

⁴ Zob. wytyczne polityczne nowo wybranej przewodniczącej Komisji Europejskiej Ursuli von der Leyen: [*Wytyczne polityczne na następną kadencję Komisji Europejskiej \(2019-2024\) – „Unia, która mierzy wyżej: Mój program dla Europy:*](#)

Na poniższym wykresie przedstawiono poszczególne elementy Zielonego Ładu.

Wykres 1: Europejski Zielony Ład

2. TRANSFORMACJA GOSPODARKI UE Z MYŚLĄ O ZRÓWNOWAŻONEJ PRZYSZŁOŚCI

2.1. Opracowanie zbioru strategii politycznych, które przyniosą głęboką transformację

Wdrożenie Europejskiego Zielonego Ładu wymaga przemyślenia od nowa strategii politycznych w zakresie dostaw czystej energii w całej gospodarce, w sektorze przemysłu, produkcji i konsumpcji, infrastruktury na dużą skalę, transportu, żywności i rolnictwa, budownictwa, a także opodatkowania i świadczeń socjalnych. Aby móc osiągnąć zakładane cele, musimy zacząć przykładać większą wagę do ochrony i restytucji naturalnych ekosystemów, zrównoważonego wykorzystywania zasobów i poprawy zdrowia ludzkiego. To w tych dziedzinach są najbardziej potrzebne głębokie zmiany i właśnie tam transformacja może przynieść największe korzyści gospodarce, społeczeństwu i środowisku naturalnemu UE. UE powinna również promować niezbędną transformację cyfrową i jej narzędzia oraz prowadzić inwestycje w tej dziedzinie, ponieważ to one przede wszystkim prowadzą do zaistnienia zmian.

Chociaż wszystkie wskazane obszary działań są ze sobą ściśle powiązane i wzajemnie się uzupełniają, to należy zachować szczególną ostrożność w przypadku potencjalnych kompromisów między celami gospodarczymi, środowiskowymi i społecznymi. Na potrzeby Zielonego Ładu będą wykorzystywane w spójny sposób wszystkie narzędzia polityczne: regulacje i standaryzacja, inwestycje i innowacje, reformy krajowe, dialog z partnerami społecznymi oraz współpraca międzynarodowa. Kierunek działań będzie wytyczał Europejski filar praw socjalnych, tak aby nikt nie został pozostawiony w tyle.

Nowe środki same w sobie nie wystarczą do osiągnięcia celów Europejskiego Zielonego Ładu. Oprócz uruchamiania nowych inicjatyw Komisja będzie

współpracować z państwami członkowskimi w celu zwiększenia unijnych wysiłków na rzecz egzekwowania i skutecznego wdrażania obowiązujących przepisów i polityk mających znaczenie dla Zielonego Ładu.

2.1.1. Bardziej ambitne cele klimatyczne UE na lata 2030 i 2050

Komisja wyraźnie już określiła, w jaki sposób chce osiągnąć neutralność klimatyczną do 2050 r.⁵. Na podstawie tej wizji należy przygotować długoterminową strategię, którą UE przedstawi na początku 2020 r. na posiedzeniu stron Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu. Aby wyraźnie określić warunki skutecznej i sprawiedliwej transformacji, zapewnić inwestorom przewidywalność oraz zagwarantować nieodwracalność tego procesu, **Komisja przedstawi do marca 2020 r. projekt pierwszego europejskiego „prawa o klimacie”**. W ten sposób cel osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. znajdzie umocowanie prawne. Oprócz tego prawo o klimacie zapewni, aby wszystkie polityki UE przyczyniały się do osiągnięcia celu neutralności klimatycznej, a wszystkie sektory odgrywały w tym procesie swoją rolę.

UE rozpoczęła już modernizację i **transformację gospodarki w celu osiągnięcia neutralności klimatycznej**. W latach 1990–2018 Unia zmniejszyła emisje gazów cieplarnianych o 23 %, podczas gdy jej gospodarka odnotowała wzrost o 61 %. Obecna polityka zapewnia jednak tylko 60-procentową redukcję emisji gazów cieplarnianych do 2050 r. Pozostaje wiele do zrobienia, a pierwszym krokiem powinno być wyznaczenie bardziej ambitnych celów klimatycznych na następną dekadę.

Do lata 2020 r. Komisja przygotowuje ocenę skutków i przedstawi plan **zwiększenia, w odpowiedzialny sposób, do co najmniej 50 %, a potencjalnie do 55 % w stosunku do poziomu w 1990 r., unijnego celu na 2030 r. zredukowania emisji gazów cieplarnianych**. Aby osiągnąć tę dodatkową redukcję emisji gazów cieplarnianych, Komisja przeprowadzi do czerwca 2021 r. przegląd wszystkich znaczących instrumentów polityki związanych z klimatem i, w razie potrzeby, zaproponuje ich zmiany. Przegląd ten obejmie system handlu uprawnieniami do emisji⁶ (ETS) m.in. rozważone zostanie objęcie tym systemem nowych sektorów, cele państw członkowskich w zakresie redukcji emisji w sektorach nieobjętych ETS⁷ oraz rozporządzenie w sprawie emisji związanych z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem⁸. Komisja proponuje zmianę prawa o klimacie, aby je odpowiednio zaktualizować.

Wspomniane reformy polityczne pomogą zapewnić skuteczne działanie mechanizmu ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych w całej gospodarce. Zachęci to konsumentów i przedsiębiorstwa do zmiany zachowań oraz ułatwi wzrost

⁵ Czysta planeta dla wszystkich – Europejska długoterminowa wizja strategiczna dobrze prosperującej, nowoczesnej, konkurencyjnej i neutralnej dla klimatu gospodarki, COM (2018) 773

⁶ Tekst skonsolidowany dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniającej dyrektywę Rady 96/61/WE

⁷ Rozporządzenie (UE) 2018/842 w sprawie wiążących rocznych redukcji emisji gazów cieplarnianych przez państwa członkowskie od 2021 r. do 2030 r. przyczyniających się do działań na rzecz klimatu w celu wywiązania się z zobowiązań wynikających z Porozumienia paryskiego oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 525/2013

⁸ Rozporządzenie (UE) 2018/841 w sprawie włączenia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w wyniku działalności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem do ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 i zmieniające rozporządzenie (UE) nr 525/2013 oraz decyzję nr 529/2013/UE

zrównoważonych inwestycji publicznych i prywatnych. Poszczególne instrumenty ustalania opłat za emisję muszą się wzajemnie uzupełniać i tworzyć razem spójne ramy polityki. Należy też zadbać o dostosowanie opodatkowania do celów klimatycznych. Komisja zaproponuje przegląd dyrektywy w sprawie opodatkowania energii⁹ pod kątem kwestii środowiskowych i zaproponuje wykorzystanie postanowień Traktatów, które umożliwiają Parlamentowi Europejskiemu i Radzie przyjmowanie wniosków w tej dziedzinie w drodze zwykłej procedury ustawodawczej, kwalifikowaną większością głosów, a nie jednomyślnie.

Tak długo, jak wielu partnerów międzynarodowych nie podziela ambicji UE, będzie istnieć groźba ucieczki emisji, albo w drodze przeniesienia produkcji z UE do innych państw, które mają niższe ambicje w zakresie redukcji emisji, albo poprzez zastępowanie wyrobów unijnych wyrobami z importu, których produkcja wiązała się z wyższymi emisjami. W razie urzeczywistnienia się tego zagrożenia nie uda się zmniejszyć emisji w skali ogólnoswiatowej, co zniweczy wysiłki UE i jej branży przemysłowej na rzecz osiągnięcia globalnych celów klimatycznych określonych w porozumieniu paryskim.

W sytuacji, gdy UE postawi sobie ambitniejsze cele klimatyczne, ale reszta świata nie pójdzie jej śladem, **Komisja zaproponuje mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ w wybranych sektorach, aby zmniejszyć ryzyko ucieczki emisji**. Dzięki temu mechanizmowi ceny importowanych wyrobów odzwierciedlać będą w większym stopniu wielkość emisji związanych z ich wyprodukowaniem. Środek ten zostanie zaprojektowany w taki sposób, aby był zgodny z zasadami Światowej Organizacji Handlu i innymi zobowiązaniami międzynarodowymi UE. Stanowić on będzie alternatywę dla środków¹⁰ służących ograniczeniu ucieczki emisji istniejących w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji.

Komisja przyjmie nową, ambitniejszą strategię UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu. Nowa strategia jest konieczna, ponieważ zmiana klimatu będzie w dalszym ciągu powodować poważne napięcia w Europie, pomimo podejmowania działań łagodzących jej skutki. Kluczowe znaczenie ma intensyfikacja działań na rzecz uodpornienia na zmianę klimatu, wzmocnienia odporności, zapobiegania i gotowości. Prace w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu powinny dalej pobudzać inwestycje publiczne i prywatne, w tym rozwiązania oparte na zasobach przyrody. Ważne będzie zapewnienie, by inwestorzy, ubezpieczyciele, przedsiębiorstwa, miasta i obywatele w całej UE mieli dostęp do odpowiednich danych i byli w stanie opracować instrumenty, za sprawą których ich praktyki zarządzania ryzykiem będą uwzględniać zmianę klimatu.

2.1.2. Dostarczanie czystej, przystępnej cenowo i bezpiecznej energii

Dalsze obniżanie emisyjności systemu energetycznego ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów klimatycznych na lata 2030 i 2050. Ponad 75 % emisji gazów cieplarnianych w UE pochodzi z produkcji i wykorzystania energii w różnych sektorach gospodarki. Efektywność energetyczna musi stać się priorytetem. Trzeba stworzyć sektor energetyczny bazujący w dużej mierze na źródłach odnawialnych, jednocześnie wycofując w szybkim tempie węgiel i obniżając emisyjność sektora gazu. W UE

⁹ Dyrektywa Rady 2003/96/WE w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej

¹⁰ Takich jak przydział bezpłatnych uprawnień czy rekompensata za wzrost kosztów energii elektrycznej.

zaopatrzenie w energię musi być zarówno bezpieczne, jak i przystępne cenowo dla konsumentów i przedsiębiorstw. W tym celu należy zapewnić pełną integrację, wzajemne połączenie i cyfryzację europejskiego rynku energii, przy jednoczesnym poszanowaniu neutralności technologicznej.

Państwa członkowskie przedstawiają do końca 2019 r. swoje zmienione plany w dziedzinie energii i klimatu. Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami na rzecz klimatu¹¹ w planach tych należy wskazać ambitny wkład danego państwa w realizację ogólnounijnych celów. Komisja oceni poziom ambicji tych planów i potrzebę wprowadzenia dodatkowych środków, gdyby wyznaczone cele okazały się niedostateczne. Plany te wniosą wkład w bardziej ambitne cele klimatyczne na 2030 r. Na potrzeby tego procesu do czerwca 2021 r. Komisja dokona przeglądu odnośnego prawodawstwa w dziedzinie energii i w razie konieczności zaproponuje jego zmiany. Gdy państwa członkowskie będą aktualizować w 2023 r. swoje krajowe plany w dziedzinie energii i klimatu, powinny uwzględnić w nich nowe ambitne cele klimatyczne. Komisja będzie nadal czuwać nad rygorystycznym egzekwowaniem wszystkich mających zastosowanie w tym kontekście przepisów.

Proces przechodzenia na czystą energię powinien angażować konsumentów i przynosić im korzyści. Odnawialne źródła energii będą odgrywać kluczową rolę. Zasadnicze znaczenie będzie miało zwiększenie produkcji energii wiatrowej na obszarach morskich, w oparciu o współpracę regionalną między państwami członkowskimi. Inteligentna integracja odnawialnych źródeł energii, efektywności energetycznej i innych zrównoważonych rozwiązań we wszystkich sektorach pozwoli obniżyć emisyjność najniższym możliwym kosztem. Dzięki szybkiemu spadkowi kosztów odnawialnych źródeł energii i sprawniejszym politykom wspierającym te źródła rachunki za energię płacone przez gospodarstwa domowe korzystające z odnawialnych źródeł są już niższe niż wcześniej. Do połowy 2020 r. Komisja przedstawi środki, które pomogą osiągnąć inteligentną integrację. Równolegle prowadzone będą działania pomagające obniżyć emisyjność sektora gazu, w tym poprzez zwiększenie pomocy na prace rozwojowe w dziedzinie gazów o niskiej emisyjności, opracowanie dalekowzroczej koncepcji konkurencyjnego bezemisyjnego rynku gazu i rozwiązanie problemu emisji metanu związanych z energią.

Należy wprowadzić środki w celu ochrony przed ubóstwem energetycznym gospodarstw domowych, które nie mogą sobie pozwolić na niezbędne usługi energetyczne w celu zapewnienia podstawowego poziomu życia. Skuteczne inicjatywy, takie jak kierowane do gospodarstw domowych programy finansowania renowacji domów, mogą obniżyć rachunki za energię i jednocześnie pomóc środowisku. W 2020 r. Komisja przedstawi wytyczne, które pomogą państwom członkowskim przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu.

Osiągnięcie neutralności klimatycznej wymaga również inteligentnej infrastruktury. Zacieśnienie współpracy transgranicznej i regionalnej pomoże czerpać korzyści z przechodzenia na czystą energię po przystępnych cenach. Konieczny będzie przegląd ram regulujących infrastrukturę energetyczną, w tym rozporządzenia TEN-E¹², w celu zapewnienia spójności z celem neutralności klimatycznej. Ramy te powinny sprzyjać stosowaniu innowacyjnych technologii i infrastruktur, takich jak inteligentne sieci, sieci wodorowe, czy też wychwytywanie, składowanie i utylizacja dwutlenku

¹¹ Rozporządzenie (UE) 2018/1999 w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami na rzecz klimatu

¹² Rozporządzenie w sprawie transeuropejskiej sieci energetycznej (TEN-E)

węgla oraz magazynowanie energii, a także umożliwić integrację sektora. Niektóre istniejące obiekty infrastrukturalne i aktywa będą wymagać modernizacji, aby mogły dalej spełniać swoje przeznaczenie i stały się odporne na zmiany klimatu.

2.1.3. Zmobilizowanie sektora przemysłu na rzecz czystej gospodarki o obiegu zamkniętym

Osiągnięcie neutralnej dla klimatu gospodarki o obiegu zamkniętym wymaga pełnej mobilizacji przemysłu. Transformacja sektora przemysłowego i wszystkich łańcuchów wartości zajmie 25 lat – jedno pokolenie. Jeżeli chcemy być gotowi w 2050 r., w ciągu najbliższych pięciu lat trzeba podjąć decyzje i zacząć działać.

W latach 1970–2017 roczne światowe wydobycie surowców potroiło się i nadal wzrasta¹³, co stanowi poważne ryzyko w skali globalnej. Około połowa łącznej emisji gazów cieplarnianych oraz ponad 90 % utraty bioróżnorodności i deficytu wody spowodowane są wydobyciem zasobów oraz przetwarzaniem surowców, paliw i żywności. Unijny przemysł zaczął się zmieniać, ale nadal odpowiada za 20 % emisji gazów cieplarnianych w UE. Pozostaje on zbyt „liniowy” i uzależniony od przerobu nowych surowców, które są wydobywane, sprzedawane i przetwarzane w towary, a na koniec są usuwane w postaci odpadów lub emisji. Zaledwie 12 % materiałów wykorzystywanych w unijnym przemyśle pochodzi z recyklingu¹⁴.

Transformacja to szansa na rozwój zrównoważonej działalności gospodarczej sprzyjającej tworzeniu miejsc pracy. Technologie niskoemisyjne, a także zrównoważone produkty i usługi mają duży potencjał na rynkach światowych. Także gospodarka o obiegu zamkniętym oferuje duże możliwości, jeśli chodzi o nową działalność gospodarczą i powstawanie miejsc pracy. Tempo transformacji jest jednak zbyt powolne, a postępy nie są ani powszechne, ani jednolite. Europejski Zielony Ład będzie wspierał i przyspieszał proces przechodzenia przemysłu UE na zrównoważony model wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu.

W marcu 2020 r. Komisja przyjmie strategię przemysłową UE, aby stawić czoło podwójnemu wyzwaniu: zielonej transformacji i transformacji cyfrowej. Europa musi wykorzystać potencjał transformacji cyfrowej, która ma decydujące znaczenie dla osiągnięcia celów Zielonego Ładu. **Nowy plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym** pomoże, wraz ze strategią przemysłową, zmodernizować gospodarkę UE i korzystać – w UE i na świecie – z możliwości oferowanych przez gospodarkę o obiegu zamkniętym. Głównym celem nowych ram politycznych będzie wspieranie rozwoju – w UE i poza jej granicami – wiodących rynków produktów o zamkniętym cyklu życia i neutralnych dla klimatu.

Energochłonne gałęzie przemysłu, takie jak produkcja stali, chemikaliów i cementu, są niezbędne gospodarce europejskiej, ponieważ dostarczają kilku kluczowych łańcuchów wartości. Należy koniecznie obniżyć emisyjność tego sektora i zmodernizować go. Zalecenia opublikowane przez grupę wysokiego szczebla ds. sektorów energochłonnych wskazują na zaangażowanie branży przemysłowej w realizację tych celów¹⁵.

Plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym będzie obejmował politykę „zrównoważonych produktów” mającą na celu wspieranie projektowania pod

¹³ [Globalna prognoza za 2019 r. dotycząca zasobów \(Global Resources Outlook 2019\)](#): Zasoby naturalne na rzecz przyszłości, jakiej chcemy, przygotowana przez Międzynarodowy Panel ds. Zasobów.

¹⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=cei_srm030&plugin=1

¹⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/IP_19_6353

kątem obiegu zamkniętego wszystkich produktów, w oparciu o wspólną metodologię i zasady. Priorytetem będzie ograniczanie zużycia materiałów i ich ponowne wykorzystywanie przed recyklingiem. Strategia ta będzie wspierać nowe modele biznesowe i ustanowi minimalne wymogi zapobiegające wprowadzaniu do obrotu w UE produktów szkodliwych dla środowiska. Wzmocniona zostanie również rozszerzona odpowiedzialność producenta.

Plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym będzie wprowadzić wytyczał kierunek transformacji wszystkich sektorów, ale **skupi się przede wszystkim na sektorach zasobochłonnych, takich jak przemysł odzieżowy, budownictwo, elektronika i tworzywa sztuczne**. Komisja podejmie działania następcze w związku ze strategią w dziedzinie tworzyw sztucznych przyjętą w 2018 r., która koncentrowała się między innymi na rozwiązaniu problemu celowo dodawanych mikrodrobin plastiku i niezamierzonego uwalniania tworzyw sztucznych, np. z wyrobów włókienniczych i w wyniku ścierania opon. Komisja opracuje wymogi mające na celu zapewnienie, aby do 2030 r. wszystkie opakowania na rynku UE nadawały się do ponownego wykorzystania lub recyklingu w opłacalny sposób, stworzy ramy regulujące tworzywa sztuczne ulegające biodegradacji i pochodzenia biologicznego oraz wdroży środki dotyczące produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych.

Plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym będzie również obejmował **środki mające na celu zachęcanie przedsiębiorstw do oferowania produktów wielokrotnego użytku, trwałych i nadających się do naprawy oraz środki umożliwiające konsumentom wybór takich produktów**. Przeanalizowana w nim zostanie potrzeba „prawa do naprawy” i ograniczenia celowego postarzania produktów, w szczególności urządzeń elektronicznych. Polityka ochrony konsumentów przyczyni się do wzmocnienia pozycji konsumentów, tak aby mogli oni dokonywać świadomych wyborów i odgrywać aktywną rolę w zielonej transformacji. Pewną rolę będą odgrywać nowe modele biznesowe oparte na wynajmowaniu i wspólnym korzystaniu z towarów i usług, o ile będą one rzeczywiście zrównoważone i przystępne cenowo.

Rzetelne, porównywalne i weryfikowalne informacje są również ważnym czynnikiem umożliwiającym klientom podejmowanie bardziej zrównoważonych decyzji oraz ograniczają ryzyko stosowania nieuczciwego zielonego PR. Przedsiębiorstwa zapewniające o ekologiczności swoich produktów lub usług powinny opierać takie twierdzenia na standardach umożliwiających ocenę wpływu tych produktów lub usług na środowisko. Komisja zintensyfikuje swoje działania regulacyjne i pozaregulacyjne w celu rozwiązania problemu fałszywych twierdzeń dotyczących ekologiczności. Cyfryzacja może również pomóc poprawić dostępność informacji na temat właściwości produktów sprzedawanych w UE. Na przykład elektroniczny paszport produktu mógłby być źródłem informacji na temat pochodzenia produktu, jego składu, możliwości naprawy i demontażu oraz postępowania z nim po zakończeniu eksploatacji. Podmioty sektora publicznego, w tym instytucje Unii, powinny stanowić wzór do naśladowania i zapewnić ekologiczność swoich zamówień publicznych. Komisja przedstawi propozycje nowych przepisów i wskazówek dotyczących proekologicznych zamówień publicznych.

Zrównoważona polityka produktowa może również doprowadzić do znacznego ograniczenia odpadów. Tam, gdzie odpadów nie da się uniknąć, należy odzyskać ich wartość gospodarczą oraz zniwelować lub ograniczyć ich wpływ na środowisko i zmianę klimatu. Wymaga to nowych przepisów, w tym wyznaczenia celów i wprowadzenia środków na rzecz rozwiązania problemu nadmiernego stosowania opakowań i wytwarzania odpadów. Jednocześnie przedsiębiorstwa UE powinny odnosić korzyści

z silnego i zintegrowanego jednolitego rynku surowców wtórnych i produktów ubocznych. Wymaga to ściślejszej współpracy we wszystkich łańcuchach wartości, tak jak dzieje się to w przypadku sojuszu na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym w zakresie tworzyw sztucznych. Komisja rozważy wymogi prawne konieczne do pobudzenia rynku surowców wtórnych z wykorzystaniem zasady minimalnej zawartości materiałów pochodzących z recyklingu (np. w odniesieniu do opakowań, pojazdów, materiałów budowlanych i baterii). Aby ułatwić obywatelom gospodarowanie odpadami i zapewnić przedsiębiorstwom czystsze surowce wtórne, Komisja zaproponuje również unijny model selektywnej zbiórki odpadów. Komisja jest zdania, że Unia powinna przestać eksportować swoje odpady poza UE. W związku z tym zrewiduje zasady dotyczące przesyłania i nielegalnego wywozu odpadów.

Dostęp do zasobów jest również strategiczną kwestią bezpieczeństwa z punktu widzenia europejskiej ambicji zrealizowania Zielonego Ładu. Jednym z warunków tej transformacji jest zapewnienie zaopatrzenia w zrównoważone surowce, a szczególnie surowce kluczowe, niezbędne w dziedzinach czystych technologii, cyfrowej, kosmicznej i obronnej, w drodze dywersyfikacji dostaw zarówno ze źródeł pierwotnych, jak i wtórnych.

Unijny przemysł potrzebuje pionierów w dziedzinie klimatu i zasobów, którzy do 2030 r. opracowaliby pierwsze komercyjne zastosowania przełomowych technologii w kluczowych sektorach przemysłu. Najważniejsze obszary obejmują czysty wodór, ogniwa paliwowe i inne paliwa alternatywne, magazynowanie energii oraz wychwytywanie, składowanie i utylizację dwutlenku węgla. Przykładowo, Komisja będzie wspierać przełomowe technologie czystej stali, dzięki którym najpóźniej w 2030 r. będzie możliwe rozpoczęcie bezemisyjnej produkcji stali. Komisja zbada również, czy można wykorzystać na ten cel część funduszy pozostałych po Europejskiej Wspólnocie Węgla i Stali. W szerszym kontekście, fundusz innowacyjny unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji pomoże we wdrażaniu tego rodzaju projektów innowacyjnych na dużą skalę.

Niezwykle istotne jest promowanie nowych form współpracy z przemysłem oraz inwestycji w strategiczne łańcuchy wartości. Komisja będzie kontynuowała realizację strategicznego planu działań na rzecz baterii i wspierała europejski sojusz na rzecz baterii. W 2020 r. przedstawi wnioski ustawodawcze zapewniające bezpieczny i zrównoważony łańcuch wartości o obiegu zamkniętym w odniesieniu do wszystkich baterii, między innymi w celu zaspokojenia zapotrzebowania szybko rozwijającego się rynku pojazdów elektrycznych. Komisja będzie również wspierać inne inicjatywy prowadzące do sojuszy i łączenia zasobów na dużą skalę, na przykład w formie ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania umożliwiających budowanie nowych innowacyjnych łańcuchów wartości z wykorzystaniem ukierunkowanej i ograniczonej w czasie pomocy państwa.

Technologie cyfrowe są kluczowe dla osiągnięcia celów Zielonego Ładu w zakresie zrównoważonego rozwoju w wielu różnych sektorach. Komisja rozważy, jak zapewnić przyspieszenie i zmaksymalizowanie wpływu polityk na zmianę klimatu i ochronę środowiska za pomocą technologii cyfrowych, takich jak sztuczna inteligencja, 5G, chmura obliczeniowa, architektura rozproszonych zasobów informatycznych (ang. edge computing) oraz internet rzeczy. Digitalizacja daje również nowe możliwości monitorowania na odległość zanieczyszczenia wody i powietrza oraz monitorowania i optymalizacji wykorzystania energii i zasobów naturalnych. Europie potrzebny jest sektor cyfrowy, w centrum którego będzie zrównoważony rozwój. Komisja zbada również możliwości poprawy efektywności energetycznej i wyników gospodarki o obiegu zamkniętym w tym sektorze, począwszy od sieci szerokopasmowych przez

centra danych po urządzenia ICT. Komisja oceni potrzebę większej przejrzystości w zakresie wpływu na środowisko usług łączności elektronicznej, potrzebę bardziej rygorystycznych środków przy wdrażaniu nowych sieci oraz korzyści wspierania systemów zwrotu niechcianych urządzeń, aby zachęcić konsumentów do przekazywania w ten sposób swoich telefonów komórkowych, tabletów i ładowarek.

2.1.4. Budowanie i remontowanie w sposób oszczędzający energię i zasoby

Budowa, wykorzystanie i renowacja budynków wymagają znacznych nakładów energii i surowców mineralnych (np. piasku, żwiru, cementu). Budynki odpowiadają za 40 % zużycia energii. Roczny wskaźnik renowacji budynków wynosi dziś od 0,4 do 1,2 % w zależności od państwa członkowskiego. Aby można było zrealizować unijne cele dotyczące efektywności energetycznej i klimatu, wskaźnik ten powinien być co najmniej dwa razy wyższy. Jednocześnie 50 mln osób ma problem z ogrzaniem swoich domów.

Aby stawić czoła podwójnemu wyzwaniu: efektywności energetycznej i przystępności cenowej, UE i państwa członkowskie powinny **rozpocząć „falę renowacji” budynków publicznych i prywatnych**. Zwiększenie wskaźnika renowacji będzie trudne, ale renowacje prowadzą do niższych rachunków za energię i mogą obniżyć wskaźnik ubóstwa energetycznego. Mogą one także pobudzić sektor budowlany, co stanowi szansę dla rozwoju MŚP i tworzenia lokalnych miejsc pracy.

Komisja będzie rygorystycznie **egzekwować przepisy dotyczące charakterystyki energetycznej budynków**. Na początek w 2020 r. ocenie zostaną poddane krajowe długoterminowe strategie renowacji państw członkowskich¹⁶. W ramach szerzej zakrojonych działań mających na celu zapewnienie, aby ceny względne różnych źródeł energii odpowiednio przekładały się na efektywność energetyczną, Komisja rozpocznie również prace nad wprowadzeniem możliwości włączenia emisji generowanych przez budynki do europejskiego systemu handlu uprawnieniami do emisji. Komisja przeprowadzi ponadto przegląd rozporządzenia w sprawie wyrobów budowlanych¹⁷. Powinno to zapewnić, aby projektowanie nowych i odnowionych budynków było na każdym etapie zgodne z potrzebami gospodarki o obiegu zamkniętym i prowadziło do większej cyfryzacji budynków i ich uodpornienia na zmianę klimatu.

Jednocześnie Komisja proponuje w 2020 r. współpracę z zainteresowanymi stronami nad nową inicjatywą dotyczącą renowacji. Będzie się ona odbywać m.in. w ramach otwartej platformy skupiającej sektor mieszkalnictwa i budownictwa, architektów i inżynierów oraz samorządy terytorialne w celu usunięcia barier utrudniających prowadzenie renowacji. Inicjatywa obejmie innowacyjne instrumenty finansowe stworzone w ramach InvestEU. Instrumenty te mogłyby być skierowane do towarzystw budownictwa mieszkaniowego lub przedsiębiorstw usług energetycznych, które przeprowadzałyby renowacje, m.in. w drodze umów o poprawę efektywności energetycznej. Zasadniczym celem byłoby przeprowadzenie jednocześnie większej liczby prac renowacyjnych, aby móc skorzystać z lepszych warunków finansowania i aby zadziałały korzyści skali. Działania Komisji będą się również skupiać na likwidowaniu krajowych barier regulacyjnych utrudniających inwestowanie w efektywność energetyczną w budynkach wynajmowanych i mających wielu właścicieli. Szczególna

¹⁶ Jeden z wymogów dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków.

¹⁷ Rozporządzenie (UE) nr 305/2011 ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG

uwaga zostanie zwrócona na renowację mieszkań socjalnych, aby pomóc gospodarstwom domowym, które mają trudności w opłaceniu rachunków za energię. Należy również położyć nacisk na renowację szkół i szpitali, jako że pieniądze zaoszczędzone dzięki efektywności energetycznej tych budynków będzie można przeznaczyć na wsparcie edukacji i zdrowia publicznego.

2.1.5. Przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność

Transport odpowiada za jedną czwartą unijnych emisji gazów cieplarnianych i wartość ta wciąż rośnie. Aby osiągnąć neutralność klimatyczną, konieczne będzie ograniczenie emisji w sektorze transportu o 90 % do 2050 r. Będą się musiały do tego przyczynić wszystkie rodzaje transportu: drogowy, kolejowy, lotniczy i wodny. Droga do zrównoważonego transportu wiedzie przez postawienie na pierwszym miejscu potrzeb pasażerów: trzeba zaoferować im tańsze, bardziej dostępne, zdrowsze i czystsze opcje od tych, z których obecnie najczęściej korzystają. W 2020 r. Komisja przyjmie strategię na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności, w której zostanie podjęty ten problem oraz kwestia wszystkich źródeł emisji.

Transport multimodalny potrzebuje silnego wsparcia, które zwiększy skuteczność całego systemu transportu. W pierwszej kolejności należy znacznie zwiększyć rolę kolei i śródlądowych dróg wodnych w śródlądowym transporcie towarów, którego 75 % stanowi dziś transport drogowy. Będzie to wymagało środków umożliwiających lepsze zarządzanie koleją i śródlądowymi drogami wodnymi oraz zwiększenie ich możliwości przewozowych. Komisja proponuje takie środki do 2021 r. Komisja rozważy również wycofanie obecnego wniosku ustawodawczego i przedstawienie nowego wniosku dotyczącego zmiany dyrektywy w sprawie transportu kombinowanego¹⁸, tak aby była ona skutecznym narzędziem wspierającym transport multimodalny z wykorzystaniem kolei i dróg wodnych, w tym żeglugi morskiej bliskiego zasięgu. Jeśli chodzi o transport lotniczy, należy ponownie rozpocząć prace nad przyjęciem wniosku Komisji w sprawie faktycznie jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej, ponieważ jest to droga do znacznego ograniczenia emisji w lotnictwie.

Obok inteligentnych systemów zarządzania ruchem, możliwych dzięki digitalizacji, coraz większą rolę będzie odgrywać **zautomatyzowana i oparta na sieci multimodalna mobilność**. System i infrastruktura transportu w UE zostaną dostosowane tak, aby wspierały nowe zrównoważone usługi mobilności dające możliwość zmniejszenia zatorów komunikacyjnych i zanieczyszczenia środowiska, szczególnie w miastach. Komisja pomoże opracować inteligentne systemy zarządzania ruchem oraz rozwiązania typu „mobilność jako usługa” z wykorzystaniem swoich instrumentów finansowania, takich jak instrument „Łącząc Europę”.

Cena transportu musi odzwierciedlać jego wpływ na środowisko i zdrowie. Należy zlikwidować dopłaty do paliw kopalnych. W kontekście przeglądu dyrektywy w sprawie opodatkowania energii Komisja przyjrzy się bliżej obowiązującym obecnie zwolnieniom podatkowym, w tym również zwolnieniom obejmującym paliwo lotnicze i żeglugowe, oraz zastanowi się, jak najlepiej usunąć ewentualne luki. Komisja proponuje rozszerzenie europejskiego systemu handlu uprawnieniami do emisji na sektor gospodarki morskiej oraz ograniczenie liczby bezpłatnych uprawnień przydzielanych

¹⁸ Wniosek dotyczący dyrektywy zmieniającej dyrektywę 92/106/EWG w sprawie ustanowienia wspólnych przepisów dla niektórych rodzajów transportu kombinowanego towarów pomiędzy państwami członkowskimi COM(2017) 648

liniom lotniczym. Będzie to skoordynowane z działaniami na szczeblu globalnym, przede wszystkim na forum Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego i Międzynarodowej Organizacji Morskiej. Komisja ponownie przyjrzy się także kwestii utworzenia skutecznego systemu opłat drogowych w UE. Komisja wzywa Parlament Europejski i Radę do utrzymania wysokiego poziomu rozwiązań zaproponowanych w pierwotnym wniosku Komisji dotyczącym dyrektywy w sprawie eurowiniety¹⁹. W razie potrzeby Komisja jest gotowa wycofać swój wniosek i zaproponować inne środki.

UE powinna jednocześnie **rozwinąć produkcję i wprowadzanie alternatywnych, zrównoważonych paliw transportowych**. Do 2025 r. potrzebne będzie około 1 mln publicznych stacji ładowania i tankowania do obsługi 13 mln bezemisyjnych i niskoemisyjnych pojazdów spodziewanych na drogach europejskich. Komisja będzie wspierać powstawanie publicznych stacji ładowania i tankowania tam, gdzie nadal występują braki, szczególnie aby zaspokoić potrzeby osób podróżujących na długie dystanse i mieszkańców obszarów mniej zaludnionych. Wkrótce przedstawi w tym celu zaproszenie do składania wniosków o dofinansowanie. Środki te będą uzupełnieniem działań podejmowanych na szczeblu krajowym. Komisja oceni warianty legislacyjne umożliwiające zwiększenie produkcji i wykorzystania zrównoważonych paliw alternatywnych dla różnych rodzajów transportu. Komisja dokona również przeglądu dyrektywy w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych²⁰ oraz rozporządzenia TEN-T, aby przyspieszyć wprowadzanie bezemisyjnych i niskoemisyjnych pojazdów i statków.

Należy drastycznie zmniejszyć poziom zanieczyszczeń generowanych przez transport, szczególnie w miastach. Odpowiedni zestaw połączonych środków powinien mieć na celu rozwiązanie problemu emisji i zatorów w miastach oraz poprawę transportu publicznego. Komisja proponuje bardziej rygorystyczne normy emisji zanieczyszczeń powietrza dla pojazdów napędzanych silnikami spalinowymi. Komisja proponuje również, aby do czerwca 2021 r. przeprowadzony został przegląd przepisów dotyczących norm emisji CO₂ dla samochodów osobowych i dostawczych, tak aby od 2025 r. nie było już żadnych przeszkód na drodze do bezemisyjnej mobilności. Jednocześnie Komisja rozważy włączenie sektora transportu drogowego do systemu europejskiego handlu uprawnieniami do emisji jako uzupełnienie obecnych i przyszłych norm emisji CO₂ dla pojazdów. Podejmie ona również działania dotyczące sektora morskiego, które obejmą uregulowanie dostępu najbardziej zanieczyszczających statków do unijnych portów oraz zobowiązanie statków stojących w doku do pobierania energii elektrycznej z lądu. Należy także poprawić jakość powietrza wokół lotnisk przez rozwiązanie kwestii emisji zanieczyszczeń przez samoloty i działalność portów lotniczych.

2.1.6. Od pola do stołu: stworzenie sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego środowiska systemu żywnościowego

Europejska żywność słynie z bezpieczeństwa, bogactwa w wartości odżywcze i wysokiej jakości. Powinna również stać się **światowym standardem zrównoważoności**. Przejście na bardziej zrównoważone systemy już się rozpoczęło, jednak przy obecnych metodach produkcji żywności wyżywienie szybko rosnącej liczby ludności świata jest nadal wyzwaniem. Produkcja żywności nadal powoduje

¹⁹ Wniosek dotyczący dyrektywy zmieniającej dyrektywę 1999/62/WE w sprawie pobierania opłat za użytkowanie niektórych typów infrastruktury przez pojazdy ciężarowe COM(2017) 275

²⁰ Dyrektywa 2014/94/UE w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych

zanieczyszczenie powietrza, wody i gleby, przyczynia się do utraty różnorodności biologicznej i zmiany klimatu oraz pochłania ogromne ilości zasobów naturalnych, a jednocześnie marnuje się dużą część wyprodukowanej żywności. Żywność słabej jakości przyczynia się do otyłości i chorób, takich jak rak.

Wszystkie podmioty działające w żywnościowym łańcuchu wartości stoją przed nowymi możliwościami. Nowe technologie i odkrycia naukowe połączone z rosnącą świadomością społeczną i popytem na zrównoważoną żywność przyniosą korzyści wszystkim zainteresowanym stronom. Wiosną 2020 r. Komisja przedstawi strategię „od pola do stołu” oraz rozpocznie szeroko zakrojoną debatę z zainteresowanymi stronami obejmującą wszystkie etapy łańcucha żywnościowego i wyznaczającą drogę do sformułowania bardziej zrównoważonej strategii żywnościowej.

Europejscy rolnicy i rybacy mają do odegrania kluczową rolę w procesie transformacji. Działania prowadzone w ramach strategii „od pola do stołu” mające na celu przeciwdziałanie zmianie klimatu, ochronę środowiska i zachowanie bioróżnorodności zostaną zintensyfikowane. Wspólna polityka rolna i rybołówstwa pozostaną kluczowymi narzędziami wspierającymi te wysiłki, jednocześnie zapewniając godziwe warunki życia rolnikom i rybakom oraz ich rodzinom. Wnioski ustawodawcze Komisji w obszarze wspólnej polityki rolnej na lata 2021–2027 przewidują, że co najmniej 40 % całkowitego budżetu wspólnej polityki rolnej i co najmniej 30 % budżetu Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego zasili działania na rzecz walki ze zmianą klimatu.

Komisja będzie współpracować z Parlamentem Europejskim i Radą, **aby zawarte w jej wnioskach ambitne cele utrzymać na co najmniej takim właśnie poziomie.** Jako że zmieniona wspólna polityka rolna będzie najprawdopodobniej wdrażana dopiero od początku 2022 r., Komisja będzie współpracować z państwami członkowskimi i zainteresowanymi podmiotami w celu zapewnienia, aby krajowe plany strategiczne w tym obszarze od początku w pełni odzwierciedlały ambicje Zielonego Ładu i strategii „od pola do stołu”. Komisja dopilnuje, aby te plany strategiczne zostały ocenione z uwzględnieniem rygorystycznych kryteriów klimatycznych i środowiskowych. Plany powinny prowadzić do stosowania zrównoważonych praktyk, takich jak rolnictwo precyzyjne, rolnictwo ekologiczne, agroekologia, agroleśnictwo i surowsze standardy w zakresie dobrostanu zwierząt. Przenosząc punkt ciężkości ze zgodności z przepisami na efektywność, środki takie jak ekoprogramy powinny nagradzać rolników za lepszą realizację celów środowiskowych i klimatycznych, w tym zarządzanie węglem w glebie i składowanie go, oraz za lepszą gospodarkę składnikami odżywczymi w celu podniesienia jakości wody i ograniczenia emisji. Komisja będzie współpracować z państwami członkowskimi na rzecz zwiększenia potencjału zrównoważonej żywności pochodzenia morskiego jako źródła niskoemisyjnej żywności.

Plany strategiczne będą musiały odzwierciedlać bardziej ambitne cele obejmujące znaczące ograniczenie stosowania chemicznych pestycydów i zagrożeń z nimi związanych, jak również stosowania nawozów i antybiotyków. Komisja, na podstawie dialogu z zainteresowanymi stronami, określi środki, również legislacyjne, niezbędne do zrealizowania tych ograniczeń. Konieczne jest również zwiększenie w Europie obszarów, na których stosowane jest rolnictwo ekologiczne. UE musi rozwijać innowacyjne sposoby ochrony plonów przed szkodnikami i chorobami oraz uwzględnić ewentualną rolę innowacyjnych technologii (zapewniając jednocześnie ich bezpieczeństwo) w celu zwiększenia zrównoważonego wymiaru systemu żywnościowego.

Strategia „od pola do stołu” przyczyni się również do osiągnięcia gospodarki o obiegu zamkniętym. Jej celem będzie ograniczenie wpływu, jaki mają na środowisko

sektory przetwórstwa żywności i handlu detalicznego, poprzez działania w zakresie transportu, przechowywania, opakowań i marnowania żywności. Obejmie to działania mające na celu zwalczanie fałszowania żywności, w tym lepsze egzekwowanie przepisów i zwiększenie zdolności dochodzeniowych na poziomie UE, a także rozpoczęcie procesu szukania innowacyjnych produktów żywnościowych i paszowych, takich jak żywność pochodzenia morskiego oparta na algach.

Zadaniem strategii „od pola do stołu” będzie również **zachęcanie do spożywania zrównoważonej żywności oraz propagowanie przystępnej cenowo, zdrowej żywności dla wszystkich**. Importowana żywność niezgodna z odpowiednimi normami środowiskowymi UE nie ma wstępu na unijne rynki. Komisja zaproponuje działania mające pomóc konsumentom wybierać zdrowe i zrównoważone sposoby odżywiania oraz marnować mniej żywności. Komisja zbada nowe sposoby lepszego informowania konsumentów, również cyfrowo, o pochodzeniu żywności, jej wartościach odżywczych i śladzie środowiskowym. Strategia „od pola do stołu” będzie również zawierać propozycje poprawy sytuacji rolników w łańcuchu wartości.

2.1.7. Ochrona i odbudowa ekosystemów i bioróżnorodności

Ekosystemy pełnią niezbędne funkcje, zapewniając żywność, słodką wodę, czyste powietrze i schronienie. Pozwalają łagodzić ryzyko klęsk żywiołowych, ograniczają występowanie szkodników i chorób oraz przyczyniają się do regulacji klimatu. UE nie realizuje jednak swoich niektórych najważniejszych celów środowiskowych na 2020 r., takich jak cele z Aichi przyjęte w ramach Konwencji o różnorodności biologicznej. UE i jej globalni partnerzy muszą zatrzymać proces utraty różnorodności biologicznej. Globalne sprawozdanie z oceny z 2019 r.²¹ przedstawione przez Międzyrządową Platformę Naukowo-Polityczną w sprawie Różnorodności Biologicznej i Funkcjonowania Ekosystemów wskazuje, że bioróżnorodność na całym świecie maleje. Przyczyn tej sytuacji należy szukać w zmianie sposobów użytkowania gruntów i akwenów morskich oraz bezpośredniej eksploatacji zasobów naturalnych, jak również zmianie klimatu, która jest trzecim pod względem wagi czynnikiem napędzającym ten proces.

Konferencja Stron Konwencji o różnorodności biologicznej, która odbędzie się w październiku 2020 r. w Kunming, Chinach, będzie okazją do przyjęcia rzetelnych globalnych ram pozwalających zatrzymać utratę bioróżnorodności. Aby zapewnić wiodącą rolę UE w tym zakresie, **do marca 2020 r.** Komisja przedstawi **strategię na rzecz bioróżnorodności**, w następstwie której w 2021 r. zostaną podjęte konkretne działania. W strategii tej przedstawione zostanie stanowisko, jakie UE zajmie w trakcie Konferencji Stron Konwencji, oraz opisane zostaną globalne cele w zakresie ochrony bioróżnorodności, jak również zobowiązania do usunięcia najważniejszych przyczyn utraty różnorodności biologicznej w UE, mające za podstawę mierzalne cele pozwalające wyeliminować te przyczyny.

W strategii na rzecz bioróżnorodności zostaną wskazane szczególne środki umożliwiające realizację zakładanych zamierzeń. Mogłyby one np. obejmować określone ilościowo cele dotyczące zwiększenia powierzchni chronionych obszarów lądowych i morskich charakteryzujących się bogatą różnorodnością biologiczną, w oparciu o sieć Natura 2000. Państwa członkowskie powinny również zacieśnić współpracę transgraniczną w celu skuteczniejszej ochrony i odbudowy obszarów objętych tą siecią. Komisja określi, jakie działania, w tym prawodawcze, mogłyby pomóc

²¹ <https://ipbes.net/news/ipbes-global-assessment-preview>

państwom członkowskim poprawić stan ekologiczny zdegradowanych ekosystemów, m.in. systemów bogatych w węgiel, oraz przywrócić je do dobrego stanu. Strategia będzie również zawierać propozycje ekologizacji europejskich miast i zwiększenia bioróżnorodności przestrzeni miejskich. Komisja rozważy również możliwość przygotowania planu odbudowy zasobów przyrodniczych oraz możliwe sposoby finansowania, aby pomóc państwom członkowskim w osiągnięciu tego celu.

Wszystkie unijne polityki powinny się przyczyniać do zachowania i odbudowy kapitału naturalnego Europy²². W opisanej w sekcji 2.1.6 strategii „od pola do stołu” uwzględniona zostanie kwestia stosowania pestycydów i nawozów w rolnictwie. W ramach wspólnej polityki rybołówstwa kontynuowane będą prace nad ograniczeniem negatywnych skutków połowów dla ekosystemów, w szczególności na obszarach wrażliwych pod względem środowiskowym. Komisja będzie również wspierać lepiej połączone i dobrze zarządzane morskie obszary chronione.

W wyniku zmiany klimatu ekosystemy leśne znalazły się pod presją, która stale rośnie. Aby UE mogła osiągnąć neutralność klimatyczną i zdrowe środowisko naturalne, należy poprawić jakość obszarów leśnych w UE i zwiększyć ich powierzchnię. Zrównoważone zalesianie i ponowne zalesianie, jak również odtwarzanie zdegradowanych lasów może zwiększyć pochłanianie CO₂, poprawić odporność lasów i wspierać biogospodarkę o obiegu zamkniętym. W oparciu o strategię na rzecz bioróżnorodności 2030 Komisja przygotowuje również nową strategię leśną UE obejmującą pełny cykl lasu i promującą liczne usługi ekosystemu leśnego.

Do głównych celów nowej strategii leśnej UE należeć będzie skuteczne zalesianie oraz ochrona i rekultywacja lasów w Europie, co pozwoli zwiększyć pochłanianie CO₂, ograniczyć liczbę i zasięg pożarów lasów oraz promować biogospodarkę, przy pełnym poszanowaniu zasad ekologicznych, które sprzyjają bioróżnorodności. Krajowe plany strategiczne przygotowane w ramach wspólnej polityki rolnej powinny zachęcać podmioty odpowiedzialne za gospodarkę leśną do zrównoważonej ochrony i uprawy lasów oraz do zrównoważonego zarządzania lasami. W oparciu o swój komunikat „Zintensyfikowanie działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów”²³ Komisja wprowadzi środki, zarówno regulacyjne jak i inne, mające na celu promowanie produktów przywożonych i łańcuchów wartości, które nie wiążą się z wylesianiem i degradacją lasów.

Centralną rolę w ograniczaniu różnego rodzaju zapotrzebowania na zasoby gruntowe w UE i przeciwdziałaniu zmianie klimatu **ma do odegrania zrównoważona niebieska gospodarka.** W coraz większym stopniu uznaje się rolę, jaką oceany odgrywają w łagodzeniu zmiany klimatu i przystosowaniu się do niej. Sektor ten może przyczynić się do zielonej transformacji dzięki poprawie wykorzystania zasobów wodnych i morskich oraz np. dzięki promowaniu produkcji i wykorzystania nowych źródeł białka, co mogłoby złagodzić presję na grunty rolne. Ogólnie rzecz ujmując, trwałe rozwiązania w zakresie zmiany klimatu wymagają zwrócenia większej uwagi na rozwiązania oparte na zasobach przyrody, w tym zapewnienia zdrowych i odpornych mórz i oceanów. Komisja przeanalizuje ustalenia Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu przedstawione w sprawozdaniu specjalnym na temat oceanów²⁴ i zaproponuje środki

²² Dokument roboczy służb Komisji SWD (2019)305 final „Wytyczne UE dotyczące uwzględniania ekosystemów i usług ekosystemowych w procesie decyzyjnym” (EU guidance on integrating ecosystems and their services into decision-making).

²³ COM/2019/352 final.

²⁴ Sprawozdanie specjalne w sprawie oceanów i kriosfery w zmieniającym się klimacie (Special Report on the Ocean and Cryosphere in a Changing Climate).

w obszarze polityki morskiej. Będą one obejmować bardziej zrównoważone sposoby gospodarowania obszarami morskimi, w szczególności w celu wykorzystania rosnących możliwości pozyskiwania energii z morskich źródeł odnawialnych. Komisja będzie również stosować podejście zerowej tolerancji dla nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów. W trakcie zaplanowanej na 2020 r. w Portugalii konferencji Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawie oceanów, UE będzie miała okazję, by podkreślić wagę działań związanych z problematyką morską.

2.1.8. Zerowy poziom emisji zanieczyszczeń na rzecz nietoksycznego środowiska

Zapewnienie nietoksycznego środowiska wymaga większych wysiłków, by zapobiec powstawaniu nowych zanieczyszczeń, jak również działań mających na celu redukcję i usunięcie istniejących zanieczyszczeń. Aby chronić obywateli i ekosystemy w Europie, UE musi lepiej monitorować zanieczyszczenie powietrza, wody, gleby oraz produktów konsumpcyjnych, informować o tych zanieczyszczeniach, zapobiegać im oraz usuwać ich skutki. W tym celu UE oraz państwa członkowskie będą musiały zbadać w bardziej systematyczny sposób wszystkie polityki i regulacje. **Z myślą o rozwiązaniu tych powiązanych problemów Komisja przyjmie w 2021 r. plan działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby.**

Należy odtworzyć naturalne funkcje wód powierzchniowych i gruntowych. Wymaga tego ochrona i odbudowa różnorodności biologicznej w rzekach, jeziorach, na terenach podmokłych oraz w estuariach. Odtworzenie tych funkcji jest również potrzebne, by zapobiegać stratom powstałym w wyniku powodzi oraz ograniczać te straty. Wprowadzenie strategii „od pola do stołu” ograniczy zanieczyszczenie środowiska związane z nadmiarem substancji biogennej. Komisja zaproponuje ponadto środki dotyczące zanieczyszczeń z odpływów wody z terenów miejskich oraz nowych, szczególnie szkodliwych zanieczyszczeń takich jak mikrodrobiny plastiku i chemikalia, w tym produkty lecznicze. Należy również zająć się kwestią łącznych skutków różnych substancji zanieczyszczających.

Komisja uwzględni wnioski wyciągnięte z oceny obowiązujących przepisów dotyczących jakości powietrza²⁵. Zaproponuje również wzmocnienie przepisów dotyczących monitorowania²⁶ i modelowania jakości powietrza oraz planów jego ochrony, aby pomóc samorządom terytorialnym osiągnąć lepszy stan powietrza. Przede wszystkim zaproponuje przegląd norm jakości powietrza, tak aby dostosować je w większym stopniu do zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia.

Komisja dokona przeglądu unijnych środków dotyczących ograniczenia zanieczyszczeń pochodzących z dużych instalacji przemysłowych. Zbada zakres sektorowy przepisów oraz możliwości uczynienia ich w pełni spójnymi z polityką klimatyczną, energetyczną oraz dotyczącą gospodarki o obiegu zamkniętym. Wspólnie z państwami członkowskimi podejmie również wysiłki, aby skuteczniej zapobiegać awariom przemysłowym.

Aby zapewnić nietoksyczne środowisko, Komisja przedstawi strategię w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności. Pozwoli ona lepiej chronić obywateli i środowisko przed niebezpiecznymi chemikaliami oraz zachęci do innowacyjnego opracowywania bezpiecznych i zrównoważonych rozwiązań alternatywnych.

²⁵ Ocena adekwatności dyrektywy w sprawie jakości powietrza SWD(2019) 427.

²⁶ M.in. dzięki wykorzystaniu nowych możliwości monitorowania, jakie daje cyfryzacja.

Zapewnienie lepszej ochrony zdrowia i środowiska przy jednoczesnym zwiększeniu globalnej konkurencyjności będzie wymagać współpracy wszystkich stron, m.in. przemysłu. Będzie ono możliwe dzięki uproszeniu i wzmocnieniu istniejących ram prawnych. Komisja zbada, w jaki sposób lepiej wykorzystać unijne agencje i instytucje naukowe do przejścia na proces „jedna substancja – jedna ocena” oraz zapewnić większą przejrzystość, kiedy priorytetem są działania dotyczące chemikaliów. Jednocześnie ramy prawne będą wymagały szybkich aktualizacji pozwalających uwzględnić dowody naukowe dotyczące ryzyka stwarzanego przez substancje zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego, niebezpieczne chemikalia w produktach (w tym produktach przywożonych), łączne skutki różnych chemikaliów oraz trwałe substancje chemiczne.

2.2. Uwzględnianie kwestii zrównoważonego rozwoju we wszystkich obszarach polityki UE

2.2.1. Wspieranie zielonego finansowania i zielonych inwestycji oraz zapewnienie sprawiedliwej transformacji

Osiągnięcie zamierzeń przedstawionych w Europejskim Zielonym Ładzie wymaga znacznych nakładów inwestycyjnych. Według szacunków Komisji, aby osiągnąć cele wyznaczone w zakresie klimatu i energii na okres do 2030 r., konieczne będą dodatkowe inwestycje w kwocie 260 mld euro rocznie²⁷, czyli około 1,5 % PKB z 2018 r.²⁸ Inwestycje te będą musiały być utrzymane w czasie. Ich skala wymaga zmobilizowania zarówno sektora publicznego, jak i prywatnego.

Komisja przedłoży plan inwestycyjny na rzecz zrównoważonej Europy, aby pomóc zaspokoić dodatkowe potrzeby w zakresie finansowania. Będzie on obejmował dedykowany system finansowania mający wspierać zrównoważone inwestycje oraz propozycje udoskonalonych ram wspomagających, które będą sprzyjać zielonym inwestycjom. Jednocześnie konieczne będzie stworzenie wykazu zrównoważonych projektów. Projektodawcy otrzymają wsparcie techniczne oraz usługi doradcze w zakresie wyboru i opracowania projektów oraz dostępu do źródeł finansowania.

Budżet UE będzie odgrywać znaczącą rolę. Komisja zaproponowała cel, zgodnie z którym 25 % środków w ramach wszystkich programów UE należy przeznaczyć na kwestie związane ze zmianą klimatu. Unijny budżet będzie się przyczyniać do realizacji celów klimatycznych również dzięki wprowadzeniu nowych rozwiązań po stronie dochodów. Komisja zaproponowała nowe strumienie dochodów („zasoby własne”). Jeden z nich opiera się na odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych, których nie poddano recyklingowi. Kolejny natomiast zakłada, że 20 % dochodów z aukcji w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji trafiłoby do budżetu UE.

Co najmniej 30 % środków Funduszu InvestEU będzie przeznaczane na walkę ze zmianą klimatu. Co więcej, oceniany będzie zrównoważony charakter zgłaszanych projektów, aby sprawdzić, jaki będą miały one wpływ na cele klimatyczne, środowiskowe i społeczne. InvestEU oferuje ponadto państwom członkowskim możliwość korzystania z unijnej gwarancji budżetowej, np. na potrzeby inicjatyw

²⁷ Komunikat „Zjednoczeni w realizacji unii energetycznej i działań w dziedzinie klimatu – Przygotowanie fundamentów w celu zapewnienia udanego przejścia na czystą energię”, COM(2019) 285.

²⁸ Szacunki te są zachowawcze, ponieważ nie uwzględniają np. potrzeb inwestycyjnych w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu czy wyzwań środowiskowych takich jak utrata bioróżnorodności. Nie biorą również pod uwagę inwestycji publicznych związanych z kosztami społecznymi transformacji oraz kosztami niepodjęcia działań.

związanych z klimatem realizowanych w ramach polityki spójności na ich terytorium lub w ich regionach. Fundusz zacieśnia również współpracę z krajowymi bankami prorozwojowymi, co może zachęcić je do ogólnej ekologizacji działalności i ułatwić realizację założeń unijnej polityki. W ramach przeglądu unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji Komisja zweryfikuje ponadto rolę funduszy innowacyjnego i modernizacyjnego, które nie są finansowane z wieloletniego budżetu UE. Komisja chciałaby wzmocnić ich rolę oraz poprawić ich skuteczność w promowaniu innowacyjnych i neutralnych dla klimatu rozwiązań w całej UE. W ramach wspomnianego przeglądu rozważona zostanie również możliwość przydziału do budżetu UE dodatkowych dochodów z uprawnień w celu wsparcia finansowania sprawiedliwej transformacji.

Komisja będzie również współpracować z Grupą Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI), krajowymi bankami prorozwojowymi oraz innymi międzynarodowymi instytucjami finansowymi. EBI zamierza do 2025 r. zwiększyć dwukrotnie swój cel klimatyczny, z 25 % do 50 %. Dzięki temu stanie się pierwszym europejskim bankiem klimatycznym.

Aby nikt nie został pozostawiony w tyle, w ramach planu inwestycyjnego na rzecz zrównoważonej Europy Komisja proponuje mechanizm sprawiedliwej transformacji, obejmujący Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Sukces transformacji zależy od tego, czy zostanie przeprowadzona w sprawiedliwy i integrujący sposób. Najbardziej narażone na szkodliwe skutki zmiany klimatu i degradacji środowiska są osoby znajdujące się w trudnej sytuacji. Jednocześnie zarządzanie transformacją doprowadzi do znacznych zmian strukturalnych pod względem modeli biznesowych, wymagań w zakresie umiejętności oraz cen względnych. Będzie to miało różny wpływ na obywateli, w zależności od ich sytuacji społecznej i miejsca zamieszkania. Transformacja w poszczególnych państwach członkowskich, regionach i miastach nie zawsze będzie miała ten sam punkt wyjścia, a zdolności dostosowawcze poszczególnych państw są różne. Wyzwania te wymagają silnej odpowiedzi politycznej na wszystkich szczeblach.

Mechanizm sprawiedliwej transformacji będzie się koncentrował na regionach i sektorach, które najsilniej odczują jej skutki ze względu na swoją zależność od paliw kopalnych i wysoko emisyjnych procesów. Środki na potrzeby tego mechanizmu będą pochodzić z budżetu UE oraz ze źródeł finansowania Grupy EBI, co pozwoli pozyskać konieczne zasoby prywatne i publiczne. Wsparcie będzie związane z promowaniem przechodzenia na działania niskoemisyjne i wspierające odporność na zmianę klimatu. Będzie ono również miało na celu ochronę obywateli i pracowników, którzy najsilniej odczują skutki transformacji, poprzez zapewnienie im dostępu do programów pozwalających zdobyć nowe kwalifikacje zawodowe, do miejsc pracy w nowych sektorach gospodarki czy energooszczędnego budownictwa. Komisja będzie współpracować z państwami członkowskimi i regionami, aby pomóc im wdrożyć terytorialne plany transformacji.

Mechanizm ten będzie miał charakter uzupełniający w stosunku do znacznego wkładu z budżetu UE zapewnianego dzięki programom o bezpośrednim znaczeniu dla transformacji, jak również innym funduszom takim jak Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i Europejski Fundusz Społeczny Plus.

Aby odpowiedzieć na długoterminowe potrzeby finansowe związane z procesem transformacji, w ramach planu inwestycyjnego na rzecz zrównoważonej Europy Komisja wraz z odpowiednimi partnerami będzie nadal poszukiwać dodatkowych źródeł i innowacyjnych sposobów finansowania.

Potrzeba sprawiedliwej społecznie transformacji musi również znaleźć odzwierciedlenie w politykach na szczeblu unijnym i krajowym. Obejmuje to m.in. inwestycje mające zapewnić przystępne rozwiązania osobom, które najbardziej odczuwają skutki polityki ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych, np. inwestycje w transport publiczny, jak również środki pozwalające rozwiązać problem ubóstwa energetycznego i środki wspierające zmianę kwalifikacji. Jak pokazuje debata w sprawie opodatkowania różnych form transportu, zapewnienie spójności polityki klimatycznej i energetycznej oraz całościowe podejście są często niezbędne, aby polityki te były postrzegane jako sprawiedliwe. W przypadku przedsiębiorstw i pracowników przewidywanie zmian i sprostanie tym zmianom może ułatwić aktywny dialog społeczny. Proces koordynacji polityki gospodarczej w ramach semestru europejskiego będzie wspierał krajowe polityki w tym zakresie.

Kluczowe znaczenie dla finansowania zielonej transformacji będzie miał sektor prywatny. Potrzebne są długoterminowe sygnały, które pozwolą skierować przepływy finansowe i kapitałowe na zielone inwestycje i jednocześnie uniknąć powstawania aktywów osieroconych. W trzecim kwartale 2020 r. Komisja przedstawi odnowioną strategię zrównoważonego finansowania, która będzie się skupiać na szeregu działań.

Po pierwsze, strategia ta wzmocni podstawy zrównoważonych inwestycji. Będzie to wymagało w szczególności, by Parlament Europejski i Rada przyjęły taksonomię klasyfikacji działalności gospodarczej uznanej za zrównoważoną środowiskowo. Ramy ładu korporacyjnego powinny w większym stopniu uwzględniać zrównoważony charakter działalności: wiele przedsiębiorstw w zbyt dużym stopniu koncentruje się na krótkoterminowych wynikach finansowych zamiast na długoterminowym i zrównoważonym rozwoju. Jednocześnie przedsiębiorstwa i instytucje finansowe będą musiały rozszerzyć zakres ujawnianych przez siebie danych klimatycznych i środowiskowych, aby inwestorzy mieli pełną wiedzę na temat tego, czy ich inwestycje mają zrównoważony charakter. W tym celu Komisja dokona przeglądu dyrektywy w sprawie sprawozdawczości niefinansowej. Aby zapewnić odpowiednie zarządzanie ryzykiem środowiskowym i możliwościami w zakresie jego ograniczania oraz ograniczyć związane z tym koszty transakcyjne, Komisja będzie również wspierała przedsiębiorców i zainteresowane podmioty w pracach nad normalizacją praktyk w zakresie rozliczania kapitału naturalnego w UE i na świecie.

Po drugie, inwestorzy i przedsiębiorcy zyskają większe możliwości, ponieważ łatwiej im będzie ustalić, które inwestycje są zrównoważone. Będą też mieli pewność, że są one wiarygodne. Można to osiągnąć dzięki bardziej przejrzystemu oznakowaniu detalicznych produktów inwestycyjnych oraz opracowaniu unijnej normy dotyczącej obligacji ekologicznych, która ułatwiłaby zrównoważone inwestycje w bardzo dogodny sposób.

Po trzecie, ryzyka klimatyczne i środowiskowe będą zarządzane i zostaną uwzględnione w systemie finansowym. Oznacza to lepsze uwzględnienie takich ryzyk w unijnych ramach ostrożnościowych oraz ocenę istniejących wymogów kapitałowych pod kątem ich zrównoważonego charakteru w przypadku zielonych aktywów. Komisja zbada również, w jaki sposób unijny system finansowy może przyczynić się do poprawy odporności na ryzyka klimatyczne i środowiskowe, w szczególności w przypadku zagrożeń fizycznych i szkód związanych z klęskami żywiołowymi.

2.2.2. *Ekologizacja budżetów krajowych i zapewnienie odpowiednich sygnałów cenowych*

Kluczową rolę w transformacji odgrywają budżety krajowe. Większe wykorzystanie narzędzi ekologicznego planowania budżetu pomoże przestawić inwestycje publiczne, konsumpcję oraz podatki na priorytety w zakresie ochrony środowiska i ograniczyć szkodliwe subsydia. Komisja będzie współpracować z państwami członkowskimi w celu monitorowania i modelowania praktyk w zakresie ekologicznego planowania budżetu. Dzięki temu łatwiej będzie ocenić, w jakim stopniu roczne budżety i średniookresowe plany budżetowe uwzględniają aspekty i ryzyka środowiskowe. Prościej też będzie korzystać z najlepszych praktyk. Przegląd europejskich ram zarządzania gospodarczego będzie obejmował odniesienie do zielonych inwestycji publicznych w kontekście jakości finansów publicznych. Zostanie to później wykorzystane w debacie dotyczącej sposobów poprawy zarządzania budżetowego w UE. Wyniki tej debaty będą podstawą wszelkich ewentualnych przyszłych działań, w tym decyzji, jak traktować zielone inwestycje w unijnych przepisach fiskalnych przy zachowaniu zabezpieczeń przed ryzykiem utraty zdolności obsługi zadłużenia.

Dobrze zaprojektowane reformy podatkowe mogą napędzać wzrost gospodarczy, poprawić odporność na wstrząsy klimatyczne oraz przyczynić się do bardziej sprawiedliwego społeczeństwa i sprawiedliwej transformacji. Odgrywają zasadniczą rolę, ponieważ wysyłają odpowiednie sygnały cenowe i zapewniają producentom, użytkownikom i konsumentom odpowiednie zachęty do zachowań zgodnych z zasadą zrównoważonego rozwoju. Na poziomie krajowym Europejski Zielony Ład stworzy warunki dla szeroko zakrojonych reform podatkowych, zniesienia subsydiów na paliwa kopalne i przesunięcia obciążeń podatkowych z pracy na zanieczyszczenie środowiska, przy uwzględnieniu aspektów społecznych. Należy dopilnować, by wniosek Komisji dotyczący stawek podatku od wartości dodanej (VAT), który jest obecnie przedmiotem dyskusji w Radzie, został szybko przyjęty, dzięki czemu państwa członkowskie będą mogły wykorzystywać w bardziej ukierunkowany sposób stawki VAT do odzwierciedlenia większych ambicji w zakresie ochrony środowiska, np. aby promować ekologiczne warzywa i owoce.

Obecnie przeprowadzana jest ocena właściwych wytycznych w sprawie pomocy państwa, w tym wytycznych dotyczących energii i ochrony środowiska. Przegląd wytycznych zakończy się do 2021 r. Dzięki aktualizacji wytyczne będą odzwierciedlać cele polityczne Europejskiego Zielonego Ładu, co przyczyni się do racjonalnej pod względem kosztów transformacji i osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. Zaktualizowane wytyczne ułatwią również wycofanie paliw kopalnych, w szczególności tych najbardziej zanieczyszczających środowisko, zapewniając jednocześnie równe warunki działania na rynku wewnętrznym. Wspomniany przegląd będzie również okazją do zajęcia się kwestią barier rynkowych dla czystych produktów.

2.2.3. *Wspieranie badań naukowych i pobudzanie innowacji*

Nowe technologie, trwałe rozwiązania i innowacje radykalne mają kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów Europejskiego Zielonego Ładu. Aby utrzymać przewagę konkurencyjną w dziedzinie czystych technologii, UE musi znacznie zwiększyć wprowadzanie na szeroką skalę i demonstrację nowych technologii w różnych sektorach i na całym jednolitym rynku, tworząc nowe innowacyjne łańcuchy wartości. Wyzwanie to przekracza możliwości poszczególnych państw członkowskich. Program „Horyzont Europa”, w synergii z innymi programami UE, odegra zasadniczą rolę

w stymulowaniu krajowych inwestycji publicznych i prywatnych. Co najmniej 35 % budżetu programu „Horyzont Europa” przeznaczone zostanie na finansowanie nowych rozwiązań w dziedzinie klimatu, które są istotne z punktu widzenia wdrażania Zielonego Ładu.

Pełna gama instrumentów dostępnych w ramach programu „Horyzont Europa” będzie wspierać niezbędne wysiłki w zakresie badań naukowych i innowacji. Cztery „Misje na rzecz Zielonego Ładu” przyczynią się do wprowadzenia istotnych zmian w obszarach takich jak przystosowanie się do zmiany klimatu, oceany, miasta i gleba. W ramach tych misji swoje siły połączy wiele zainteresowanych stron, w tym regiony i społeczeństwo obywatelskie. Partnerstwa z przemysłem i państwami członkowskimi będą wspierały badania naukowe i innowacje w dziedzinie transportu, w tym dotyczące baterii, czystego wodoru, niskoemisyjnego przemysłu hutniczego, sektorów biogospodarki o obiegu zamkniętym i środowiska zbudowanego. Wspólnoty wiedzy i innowacji prowadzone przez Europejski Instytut Innowacji i Technologii będą nadal promować współpracę między instytucjami szkolnictwa wyższego, organizacjami badawczymi i przedsiębiorstwami w zakresie zmiany klimatu, zrównoważonej energii, żywności dla przyszłości oraz inteligentnego, ekologicznego i zintegrowanego transportu miejskiego. Europejska Rada ds. Innowacji przeznaczy środki finansowe i inwestycje kapitałowe oraz zapewni usługi z zakresu przyspieszenia rozwoju działalności gospodarczej na rzecz dysponujących dużym potencjałem przedsiębiorstw typu start-up i MŚP, aby wspierać je w osiąganiu przełomowych innowacji w ramach Zielonego Ładu, które będzie można szybko rozwijać na większą skalę na rynkach światowych.

Tradycyjne podejście do tych kwestii nie wystarczy. Kładąc nacisk na doświadczenie i działając przekrojowo we wszystkich sektorach i dyscyplinach, unijna agenda w zakresie badań naukowych i innowacji przyjmie systemowe podejście niezbędne do osiągnięcia celów Zielonego Ładu. Program „Horyzont Europa” będzie również angażować społeczności lokalne w działania na rzecz bardziej zrównoważonej przyszłości, w ramach inicjatyw mających na celu połączenie wysiłków społecznych i impulsu technologicznego.

Dostępne i interoperacyjne dane stanowią podstawę innowacji wykorzystujących potencjał danych. Dane te, w połączeniu z infrastrukturą cyfrową (np. superkomputerami, chmurą, ultraszybkimi sieciami) i rozwiązaniami w zakresie sztucznej inteligencji, ułatwiają podejmowanie decyzji w oparciu o dowody oraz zwiększają zdolność do zrozumienia i rozwiązywania problemów związanych z ochroną środowiska. Komisja będzie wspierać działania mające na celu uwolnienie pełnych korzyści wynikających z cyfrowych przemian, aby wesprzeć zieloną transformację. Najpilniejszym priorytetem będzie zwiększenie zdolności UE do przewidywania klęsk żywiołowych i zarządzania nimi. W tym celu Komisja połączy europejską doskonałość naukową i przemysłową w celu opracowania bardzo dokładnego cyfrowego modelu Ziemi.

2.2.4. Aktywizacja kształcenia i szkolenia

Szkoły, instytucje szkoleniowe i uniwersytety są dobrze przygotowane do współpracy z uczniami, rodzicami i szerszą społecznością w zakresie zmian niezbędnych do pomyślnej transformacji. Komisja przygotuje europejskie ramy kompetencji, aby pomóc w rozwijaniu i ocenie wiedzy, umiejętności i postaw w zakresie zmiany klimatu i zrównoważonego rozwoju. Zapewni również materiały pomocnicze

i ułatwi wymianę dobrych praktyk w ramach unijnych sieci programów doskonalenia zawodowego nauczycieli.

Komisja pracuje nad zapewnieniem państwom członkowskim nowych środków finansowych, tak by zapewnić bardziej zrównoważony charakter placówek oświatowych i ich działalności. Wzmocniła współpracę z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym i stworzyła silniejsze powiązania między funduszami strukturalnymi a nowymi instrumentami finansowymi w celu pozyskania w 2020 r. inwestycji w infrastrukturę szkolną w wysokości 3 mld EUR.

Aby czerpać korzyści z transformacji ekologicznej konieczne są proaktywne zmiany kwalifikacji i ich podnoszenie. Proponowany Europejski Fundusz Społeczny+ będzie odgrywał ważną rolę we wspieraniu europejskich pracowników w nabywaniu umiejętności, których potrzebują, by skutecznie przenosić się z sektorów upadających do sektorów rozwijających się oraz by przystosować się do nowych procesów. Program na rzecz umiejętności i gwarancja dla młodzieży zostaną zaktualizowane w celu zwiększenia szans na zatrudnienie w zielonej gospodarce.

2.2.5. Zielone przyrzeczenie: „Nie szkodzić”

Wszystkie działania i polityki UE powinny zostać połączone, aby pomóc UE w osiągnięciu pomyślnej i sprawiedliwej transformacji ku zrównoważonej przyszłości. Opracowane przez Komisję narzędzia lepszego stanowienia prawa stanowią solidną podstawę dla tego procesu. W oparciu o konsultacje publiczne, dzięki określeniu wpływu na środowisko oraz skutków społecznych i gospodarczych, a także na podstawie analiz oddziaływania na MŚP oraz czynników ułatwiających i hamujących innowacje, oceny skutków przyczyniają się do podejmowania skutecznych decyzji politycznych jak najniższym kosztem, zgodnie z celami Zielonego Ładu. W ramach ocen systematycznie analizuje się również spójność między obecnym prawodawstwem a nowymi priorytetami.

Poszukując wsparcia dla swoich działań w zakresie identyfikowania i usuwania niespójności w obowiązującym prawodawstwie, **Komisja zachęca zainteresowane strony do korzystania z dostępnych platform²⁹ w celu uproszczenia prawodawstwa i wskazywania problematycznych przypadków.** Komisja rozważy te sugestie podczas przygotowywania ocen, ocen skutków i wniosków ustawodawczych dotyczących Europejskiego Zielonego Ładu.

Ponadto, opierając się na wynikach niedawnego przeglądu polityki lepszego stanowienia prawa, Komisja **udoskonali sposób, w jaki jej wytyczne dotyczące lepszego stanowienia prawa i narzędzia wsparcia odnoszą się do kwestii zrównoważonego rozwoju i innowacji.** Celem jest zapewnienie, aby wszystkie inicjatywy w ramach Zielonego Ładu osiągnęły swoje cele w sposób jak najbardziej skuteczny i jak najmniej uciążliwy, a wszystkie inne inicjatywy UE były realizowane zgodnie ze złożonym zielonym przyrzeczeniem, aby „nie szkodzić”. W tym celu uzasadnienia towarzyszące wszystkim wnioskom ustawodawczym i aktom delegowanym będą zawierać specjalną sekcję wyjaśniającą, w jaki sposób każda z inicjatyw stosuje się do tej zasady.

²⁹ Strona internetowa *Wyraź swoją opinię!* – *Zmniejsz formalności*: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/lighten-load_pl

3. UE W ROLI ŚWIATOWEGO LIDERA

Globalne wyzwania związane ze zmianą klimatu i degradacją środowiska wymagają ogólnoświatowej reakcji. UE będzie nadal promować i realizować na całym świecie ambitną politykę w zakresie środowiska naturalnego, klimatu i energii. Będzie rozwijać silniejszą „dyplomację w zakresie Zielonego Ładu”, koncentrującą się na przekonywaniu i wspieraniu innych we współuczestnictwie w promowaniu bardziej zrównoważonego rozwoju. Dając wiarygodny przykład, a następnie prowadząc odpowiednie działania dyplomatyczne, politykę handlową, wspierając rozwój i realizując inne strategie polityki zewnętrznej, UE może być skutecznym orędownikiem oczekiwanych przemian. Komisja i Wysoki Przedstawiciel będą ściśle współpracować z państwami członkowskimi w celu zmobilizowania wszystkich kanałów dyplomatycznych – zarówno dwustronnych, jak i wielostronnych – w tym Organizacji Narodów Zjednoczonych, G7, G20, Światowej Organizacji Handlu oraz innych właściwych forów międzynarodowych.

UE będzie nadal czuwać nad tym, by porozumienie paryskie w dalszym ciągu tworzyło niezbędne wielostronne ramy przeciwdziałania zmianie klimatu. Z uwagi na fakt, że UE jest odpowiedzialna za coraz mniejszy odsetek światowych emisji, porównywalne działania i zwiększone wysiłki ze strony innych regionów będą miały kluczowe znaczenie dla realnego sprostania globalnym wyzwaniom związanym ze zmianą klimatu. Debata na temat ambitnych celów klimatycznych zintensyfikuje się w nadchodzących miesiącach przy okazji realizacji postanowień porozumienia paryskiego dotyczących regularnej oceny sytuacji i aktualizacji. Konferencja Stron w Glasgow w 2020 r. będzie stanowić ważny cel pośredni przed globalnym przeglądem w 2023 r. W trakcie konferencji zostaną ocenione postępy w osiąganiu celów długoterminowych. W obecnym stanie rzeczy jasne jest, że poziom globalnych ambicji jest niewystarczający³⁰. UE będzie bardziej intensywnie współpracować ze wszystkimi partnerami, aby zwiększyć wspólne wysiłki i pomóc im w analizie i realizacji ustalonych na poziomie krajowym wkładów oraz w opracowaniu ambitnych długoterminowych strategii. Punktem wyjścia będą tu większe ambicje samej Unii przedstawione w sekcji 2.

Jednocześnie UE zintensyfikuje dwustronne kontakty z krajami partnerskimi oraz, w razie konieczności, ustanowi innowacyjne formy tych kontaktów. UE będzie nadal współpracować z gospodarkami G20, które są odpowiedzialne za 80 % światowych emisji gazów cieplarnianych. Zwiększenie poziomu działań w dziedzinie klimatu podejmowanych przez partnerów międzynarodowych wymaga dostosowanych do ich potrzeb strategii geograficznych, które odzwierciedlają różne konteksty i potrzeby lokalne, na przykład dla obecnych i przyszłych dużych podmiotów będących źródłem emisji, dla krajów najsłabiej rozwiniętych i dla małych rozwijających się państw wyspiarskich. **UE współpracuje również z partnerami na arenie międzynarodowej nad rozwojem międzynarodowych rynków uprawnień do emisji dwutlenku węgla** jako kluczowego narzędzia tworzenia zachęt gospodarczych dla działań w dziedzinie klimatu.

UE będzie kładła nacisk na wspieranie jej bezpośrednich sąsiadów. Zielona transformacja dla Europy może być w pełni skuteczna tylko wtedy, gdy bezpośrednie sąsiedztwo UE również podejmie skuteczne działania. Trwają prace nad Zielonym programem działań dla Bałkanów Zachodnich. Komisja i Wysoki Przedstawiciel planują

³⁰ Sprawozdanie Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska w sprawie rozbieżności między potrzebami a perspektywami w zakresie redukcji emisji z 2019 r.

również szereg silnych partnerstw w dziedzinie środowiska, energii i klimatu zawartych z południowym sąsiedztwem oraz w ramach Partnerstwa Wschodniego.

Szczyty UE-Chiny w 2020 r. w Pekinie i Lipsku będą okazją do wzmocnienia partnerstwa między UE a Chinami w kwestiach związanych z klimatem i środowiskiem; będzie to szczególnie istotne w kontekście **konferencji w sprawie różnorodności biologicznej w Kunming**, a także Konferencji Stron w Glasgow.

Podobnie, zagadnienia związane z klimatem i ochroną środowiska powinny zostać uwzględnione w **przyszłej kompleksowej strategii dotyczącej Afryki** oraz w czasie szczytu Unii Afrykańskiej i UE w 2020 r. jako główne kierunki działań w stosunkach między obydwoma kontynentami. W szczególności Sojusz Afryka–Europa na rzecz zrównoważonych inwestycji i tworzenia miejsc pracy będzie dążył do uwolnienia potencjału Afryki, jakim dysponuje ona w kontekście szybkich postępów w kierunku zielonej gospodarki i gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym zrównoważonych systemów energetycznych i żywnościowych oraz inteligentnych miast. UE zacieśni swoją współpracę z Afryką w zakresie szerszego wdrożenia zrównoważonej i czystej energii oraz handlu nią. Energia odnawialna i efektywność energetyczna, na przykład w odniesieniu do czystego gotowania, mają kluczowe znaczenie dla zlikwidowania luki w dostępie do energii w Afryce, przy jednoczesnym zapewnieniu wymaganej redukcji emisji CO₂. UE uruchomi inicjatywę „NaturAfrica”, która zajmie się kwestią utraty różnorodności biologicznej, tworząc sieć obszarów chronionych w celu ochrony dzikiej fauny i flory i zaoferowania lokalnym społecznościom pracy w zielonych sektorach.

Ogólnie rzecz biorąc, **UE będzie wykorzystywać swoje narzędzia dyplomatyczne i finansowe, aby zapewnić, że zielone sojusze będą stanowić część jej stosunków z Afryką i innymi krajami i regionami partnerskimi**, zwłaszcza w Ameryce Łacińskiej, na Karaibach, w Azji i na Pacyfiku.

UE powinna również wzmocnić obecne inicjatywy i zaangażować się we współpracę z państwami trzecimi w kwestiach przekrojowych dotyczących klimatu i środowiska. Może to obejmować zakończenie globalnego dotowania paliw kopalnych zgodnie ze zobowiązaniami grupy G-20, stopniowe wycofywanie finansowania infrastruktury paliw kopalnych przez wielostronne instytucje, wzmocnienie zrównoważonego finansowania, stopniowe zakończenie budowania wszystkich nowych elektrowni węglowych, a także działania na rzecz zmniejszenia emisji metanu.

UE uznaje również, że globalne wyzwania związane z klimatem i ochroną środowiska stanowią istotny czynnik zwielokrotniający zagrożenie i są źródłem niestabilności. Transformacja ekologiczna zmieni sytuację geopolityczną, w tym globalne interesy gospodarcze, handlowe i związane z bezpieczeństwem. Stworzy to wyzwania dla wielu państw i społeczeństw. UE będzie współpracować ze wszystkimi partnerami w celu zwiększenia odporności na zmianę klimatu i odporności środowiska, aby zmiany te nie stały się źródłem konfliktów, braku bezpieczeństwa żywnościowego, przesiedlania ludności i przymusowej migracji, oraz będzie wspierać sprawiedliwą transformację na całym świecie. Skutki polityki klimatycznej powinny stać się integralną częścią sposobu myślenia i działania UE w kwestiach zewnętrznych, również w kontekście wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony.

Polityka handlowa może wspierać transformację ekologiczną UE. Służy ona jako platforma współpracy z partnerami handlowymi w działaniach na rzecz klimatu i środowiska. Zobowiązania do prowadzenia działań na rzecz zrównoważonego rozwoju,

szczególnie w kontekście walki ze zmianą klimatu, są coraz ważniejszym elementem unijnych umów handlowych. Komisja przykłada również coraz większą wagę do wdrażania i egzekwowania zobowiązań w zakresie zrównoważonego rozwoju zawartych w umowach handlowych UE. Wysiłki w tym zakresie zostaną jeszcze bardziej zintensyfikowane po powołaniu głównego urzędnika ds. egzekwowania przepisów handlowych. Jeśli chodzi o walkę ze zmianą klimatu, wszystkie najnowsze umowy UE zawierają wiążące zobowiązanie stron do ratyfikowania i skutecznego wprowadzenia w życie porozumienia paryskiego. Komisja proponuje, aby przestrzeganie postanowień porozumienia paryskiego było kluczowym elementem wszystkich przyszłych kompleksowych umów handlowych. Polityka handlowa UE ułatwia handel i inwestycje w towary i usługi związane z przemysłem ekologicznym oraz promuje przyjazne dla klimatu zamówienia publiczne. Polityka handlowa musi również zapewniać niezakłócony, uczciwy handel i inwestycje w dziedzinie surowców, których gospodarka UE potrzebuje do zielonej transformacji. Może ona pomóc w rozwiązaniu problemu szkodliwych praktyk, takich jak nielegalne pozyskiwanie drewna, wzmocnieniu współpracy regulacyjnej, promowaniu norm UE i usuwaniu barier pozataryfowych w sektorze energii ze źródeł odnawialnych. Wszystkie chemikalia, materiały, żywność i inne produkty wprowadzane na rynek europejski muszą być w pełni zgodne ze stosownymi przepisami i normami UE. UE powinna wykorzystać swoją wiedzę fachową w zakresie „zielonych” regulacji, aby zachęcić partnerów do opracowania podobnych przepisów, które będą równie ambitne jak przepisy UE, co ułatwi tym samym handel i zwiększy ochronę środowiska i złagodzi skutki zmian klimatu w tych państwach.

Jako największy na świecie jednolity rynek, UE może ustanawiać normy mające zastosowanie w całych globalnych łańcuchach wartości. Komisja będzie nadal pracować nad nowymi normami służącymi zrównoważonemu wzrostowi i wykorzystywać swoją siłę gospodarczą do kształtowania międzynarodowych standardów zgodnych z ambicjami UE w dziedzinie ochrony środowiska i klimatu. Będzie działać na forach dwustronnych i wielostronnych na rzecz ułatwienia handlu towarami i usługami związanymi z przemysłem ekologicznym oraz wspierać obecność zrównoważonych produktów na otwartym i atrakcyjnym unijnym i globalnym rynku. Będzie również współpracować z globalnymi partnerami w celu zapewnienia bezpieczeństwa zasobów UE i niezawodnego dostępu do strategicznych surowców.

Unijna polityka współpracy międzynarodowej i partnerstwa powinna w dalszym ciągu pomagać w przekazywaniu funduszy, zarówno publicznych, jak i prywatnych, mając na uwadze cel, jakim jest przeprowadzenie transformacji. UE i jej państwa członkowskie pozostają głównymi darczyńcami pomocy rozwojowej na świecie i zapewniają ponad 40 % światowego publicznego finansowania działań w związku ze zmianą klimatu. Ponieważ środki publiczne nie wystarczą, UE i jej państwa członkowskie będą koordynować swoje wsparcie, aby współpracować z partnerami w celu wypełnienia luki w finansowaniu poprzez mobilizację finansowania prywatnego. We wniosku Komisji dotyczącym Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej proponuje się przeznaczenie 25 % jego budżetu na cele związane z klimatem. Komisja będzie również wspierać zobowiązanie krajowych dysponentów publicznych środków finansowych na rzecz poprawy klimatu inwestycyjnego i uzyskania wkładów finansowych z sektora prywatnego. Pracom tym będą musiały towarzyszyć możliwości zmniejszenia ryzyka związanego z inwestycjami w zrównoważony rozwój za pomocą takich narzędzi, jak gwarancje finansowania i finansowanie mieszane.

Aby zmobilizować międzynarodowych inwestorów, UE pozostanie również na czele

podmiotów starających się utworzyć system finansowy wspierający zrównoważony wzrost gospodarczy na świecie. UE będzie opierać się na międzynarodowej platformie na rzecz zrównoważonego finansowania, utworzonej niedawno w celu koordynowania działań w zakresie zrównoważonych pod względem środowiskowym inicjatyw finansowych, takich jak taksonomie, ujawnianie informacji, normy i etykiety. Komisja będzie również zachęcać do dyskusji na innych forach międzynarodowych, w szczególności na posiedzeniach grup G-7 i G-20.

4. CZAS DZIAŁAĆ – WSPÓLNIE: EUROPEJSKI PAKT NA RZECZ KLIMATU

Uczestnictwo i zaangażowanie opinii publicznej i wszystkich zainteresowanych stron ma kluczowe znaczenie dla powodzenia Europejskiego Zielonego Ładu. Ostatnie wydarzenia polityczne pokazują, że przełomowe przedsięwzięcia polityczne kończą się powodzeniem jedynie wtedy, gdy obywatele są w pełni zaangażowani w ich opracowywanie. Ludzie martwią się o swoje miejsca pracy, czy będą w stanie ogrzać swój dom i o to, jak związać koniec z końcem, i instytucje UE powinny z nimi współpracować, jeżeli Zielony Ład ma odnieść sukces i doprowadzić do trwałych zmian. Obywatele są i powinni pozostać siłą napędową transformacji.

Komisja uruchomi do marca 2020 r. Europejski Pakt na rzecz Klimatu, aby skupić się na trzech sposobach angażowania społeczeństwa w działania w dziedzinie klimatu. Po pierwsze, będzie zachęcać do wymiany informacji, inspirowania i wspierania publicznego zrozumienia zagrożenia i wyzwań związanych ze zmianą klimatu i degradacją środowiska oraz sposobów zwalczania tego zagrożenia. W tym celu wykorzysta wiele kanałów i narzędzi, w tym wydarzenia w państwach członkowskich, w oparciu o model prowadzonego przez Komisję dialogu z obywatelami. Po drugie, powinny istnieć zarówno realne, jak i wirtualne przestrzenie umożliwiające wyrażanie swoich poglądów i pokazywanie kreatywności oraz prowadzenie wspólnie ambitnych działań, zarówno na poziomie indywidualnym, jak i zbiorowym. Uczestnicy będą zachęceni do zobowiązania się do realizacji konkretnych celów w zakresie działań na rzecz klimatu. Po trzecie, Komisja będzie pracować nad budowaniem zdolności w celu ułatwienia oddolnych inicjatyw w zakresie zmiany klimatu i ochrony środowiska. Informacje, wytyczne i moduły edukacyjne mogłyby pomóc w wymianie dobrych praktyk. Komisja zadba o to, by zielona transformacja stanowiła istotny element debaty na temat przyszłości Europy.

Pakt na rzecz Klimatu będzie opierać się na organizowanej przez Komisję serii dialogów obywatelskich i zgromadzeń obywateli w całej UE, a także na roli komitetów ds. dialogu społecznego. Komisja będzie nadal działać na rzecz wzmocnienia pozycji społeczności regionalnych i lokalnych, w tym wspólnot energetycznych. Zostanie wzmocniony miejski wymiar polityki spójności, a proponowana Europejska inicjatywa miejska zapewni miastom pomoc w jak najlepszym wykorzystaniu możliwości rozwoju strategii zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich. Porozumienie Burmistrzów będzie w dalszym ciągu stanowiło centralną siłę napędową tych działań. Komisja będzie z nim współpracować, aby nadal udzielać wsparcia miastom i regionom, które chcą podjąć ambitne zobowiązania dotyczące polityki w zakresie klimatu i energii. Pozostanie ono najważniejszą platformą wymiany dobrych praktyk w zakresie sposobów wprowadzania zmian na szczeblu lokalnym.

Komisja pragnie również ograniczyć swój wpływ na środowisko jako instytucja i pracodawca. W 2020 r. przedstawi kompleksowy plan działania, którego celem będzie realizacja założeń Zielonego Ładu i stanie się instytucją neutralną dla klimatu do 2030 r.

Komisja wzywa wszystkie pozostałe instytucje, organy i agencje UE do współpracy i przedstawienia podobnych ambitnych środków.

Oprócz działań w ramach Paktu na rzecz Klimatu Komisja i państwa członkowskie powinny dążyć do zapewnienia spójnego wykorzystania wszystkich dostępnych narzędzi planowania w ramach Europejskiego Zielonego Ładu. Najważniejszymi z nich są krajowe plany w zakresie energii i klimatu oraz proponowane strategiczne plany krajowe dotyczące realizacji wspólnej polityki rolnej. Komisja zadba o to, by były one adekwatne do zakładanych celów, a państwa członkowskie skutecznie je wdrażały, a w stosownych przypadkach będzie korzystać z takich narzędzi jak europejski semestr.

Fundusze europejskie, w tym fundusze na rozwój obszarów wiejskich, pomogą obszarom wiejskim w wykorzystaniu możliwości pojawiających się w gospodarce o obiegu zamkniętym i biogospodarce. Komisja odzwierciedli to w swojej długoterminowej wizji rozwoju obszarów wiejskich. Zwróci szczególną uwagę na rolę regionów najbardziej oddalonych w Europejskim Zielonym Ładzie, biorąc pod uwagę ich podatność na zmiany klimatu i klęski żywiołowe oraz ich wyjątkowe atuty: różnorodność biologiczną i odnawialne źródła energii. Komisja będzie kontynuować prace nad inicjatywą na rzecz czystej energii dla wysp UE, aby opracować długoterminowe ramy przyspieszenia przejścia na czystą energię na wszystkich wyspach UE.

Komisja i państwa członkowskie muszą również zadbać o to, by strategie polityczne i przepisy były egzekwowane i przyniosły wymierne rezultaty. Przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska odegra kluczową rolę w nakreśleniu sytuacji w każdym państwie członkowskim. Komisja przedstawi również nowy program działań w zakresie środowiska uzupełniający Europejski Zielony Ład, który będzie obejmował nowy mechanizm monitorowania służący zapewnieniu, by Europa pozostała na dobrej drodze do osiągnięcia swoich celów środowiskowych. Komisja stworzy również tablicę wskaźników służącą monitorowaniu postępów w realizacji wszystkich celów Europejskiego Zielonego Ładu.

Komisja rozważy przegląd rozporządzenia w sprawie konwencji z Aarhus w celu poprawy **dostępu do administracyjnej i sądowej kontroli na szczeblu UE dla obywateli i organizacji pozarządowych, które mają obawy co do legalności decyzji wywierających wpływ na środowisko.** Komisja podejmie również działania w celu poprawy ich dostępu do wymiaru sprawiedliwości przed sądami krajowymi we wszystkich państwach członkowskich. Komisja będzie również wspierać działania podejmowane przez UE, jej państwa członkowskie i społeczność międzynarodową na rzecz walki z przestępstwami przeciwko środowisku.

Europejski Zielony Ład zapoczątkowuje nową unijną strategię na rzecz wzrostu. Wspiera transformację UE w sprawiedliwe i dobrze prosperujące społeczeństwo, które odpowiada na wyzwania związane ze zmianą klimatu i degradacją środowiska, poprawiając jakość życia obecnych i przyszłych pokoleń. Komisja zwraca się do Parlamentu Europejskiego i Rady o zatwierdzenie Europejskiego Zielonego Ładu i przywiązanie jak największej wagi do zawartych w nim środków.